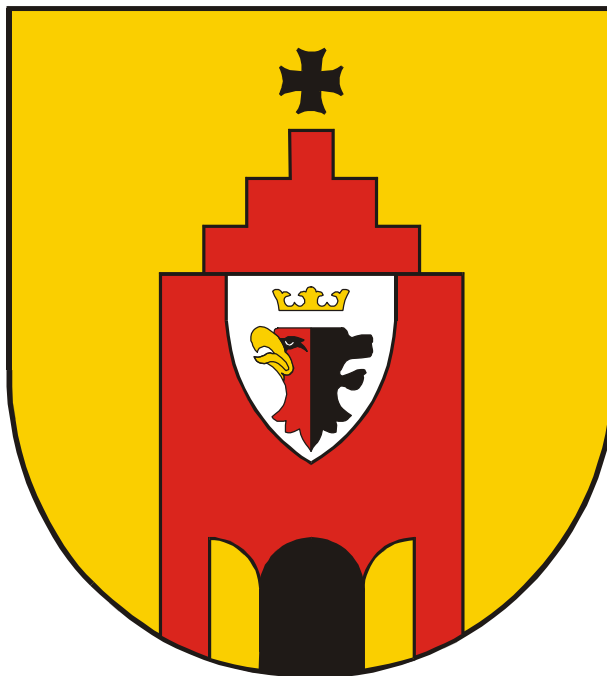

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY RADZIEJÓW

NA LATA 2005 - 2014

URZĄD GMINY W RADZIEJOWIE

ul. Kościuszki 20/22
88-200 Radziejów
www.ugradziejow.pl

Radziejów 2005

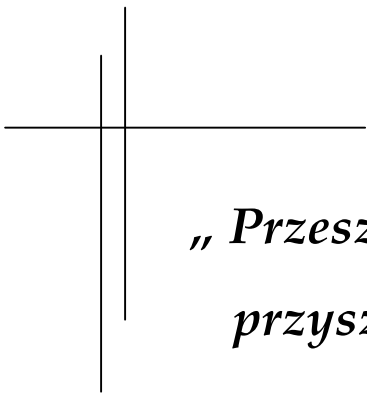
Autorzy:

mgr inż. Anna Sawińska

mgr Marcin Jaskólski

Koordinator:

Janusz Kaczmarek

*„ Przeszłość można medytować,
przyszłość trzeba tworzyć ”.*

Edward Schillebeeckx

Spis treści

WSTĘP	5
Część pierwsza	
DIAGNOZA PROSPEKTYWNA GMINY RADZIEJÓW	
I. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE RADZIEJÓW	8
1.1. Zarys historyczny Gminy Radziejów	8
1.2. Podstawa prawna działania	10
1.3. Położenie i obszar Gminy	13
II. ŚRODOWISKO NATURALNE	17
2.1. Ukształtowanie powierzchni.....	17
2.2. Warunki glebowe.....	17
2.3. Warunki wodne.....	26
2.4. Zabytki, dobra kultury i tereny chronione	27
2.5. Surowce naturalne	28
2.6. Warunki klimatyczne	29
III. DEMOGRAFIA.....	30
3.1. Liczba i struktura ludności	30
3.2. Bezrobocie	33
3.3. Władze lokalne	37
IV. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	41
4.1. Sytuacja mieszkaniowa	41
4.2. Zaopatrzenie w wodę	42
4.3. Gospodarka odpadami.....	43
4.4. Kanalizacja	44
4.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepłą i gaz	46
4.6. Telefonizacja	49
4.7. Drogownictwo i komunikacja	50
4.8. Usługi dla ludności.....	51
V. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	52
5.1. Przedsiębiorcy	52
5.2. Rolnictwo	54
5.3. Zatrudnienie	56
VI. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY	57
6.1. Pomoc społeczna	57
6.2. Bezpieczeństwo na terenie Gminy	61
6.3. Straż Pożarna	63

VII. BUDŻET GMINY.....	67
7.1. Bilans dochodów i wydatków.....	67
7.2. Dochody gminy.....	68
7.3. Wydatki gminy.....	71
VIII. SŁUŻBA ZDROWIA.....	73
IX. OŚWIATA, KULTURA I SPORT.....	74
Spis rysunków	79
Spis tabel	80

Część druga

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RADZIEJÓW

I. PROCES TWORZENIA STRATEGII	83
II. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY	87
2.1. Deklaracja misji gminy	87
2.2. Wizja przyszłości	88
2.3. Główne cele strategiczne.....	90
III. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY RADZIEJÓW Z CELAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZYCH SZCZEBLI.....	91
IV. ANALIZA „SWOT”	97
4.1. Struktura celów głównych i szczegółowych.....	102
4.1.1. Rozwój i wspieranie atrakcyjności rolnictwa i gospodarki lokalnej.	102
4.1.2. Rozwój infrastruktury oraz dążenie do osiągnięcia Europejskich Standardów stanu środowiska przyrodniczego.....	102
4.1.3. Stała poprawa świadczenia usług społecznych oraz rozwój edukacyjny dostosowany do współczesnych rynków pracy.	103
4.1.4. Skuteczne i nowoczesne zarządzanie gminą.....	103
4.2. Terminy realizacji i finansowanie zadań.....	104
Wykaz wykorzystanych materiałów	105

Wstęp

Strategia rozwoju gminy, to proces wyboru długofalowych celów i ustalanie programów do realizacji zadań. Jest to również opis procesu zarządzania oraz ukierunkowany proces społeczny, którego celem jest rozwój gminy.

Taka strategia to doskonałe narzędzie do stymulowania rozwoju gminy. Dzięki jej założeniom, będzie można sterować rozwojem gminy tak, by równocześnie godzić interesy polityki województwa z lokalnymi interesami samorządu gminy oraz interesami podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Władze samorządowe gminy Radziejów dostrzegły konieczność sformułowania strategicznych kierunków rozwoju gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności.

Strategia rozwoju gminy jest również szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Dzięki opracowaniu strategii jest szansa na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów zewnętrznych.

Wreszcie dokument ten daje ogromne możliwości promocji gminy. Warto podkreślić jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian.

Przy tworzeniu strategii rozwoju należy zwracać uwagę na to, by poczynione inwestycje pozwalały na rozwiązanie problemu i poprawę efektywności podejmowanych działań. Nie powinny zaś one stawać się obciążeniami, których dźwiganie przez następne lata ograniczałoby możliwości rozwojowe gminy czy regionu.

Tworzenie programu rozwoju jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego efekty wdrożeniowe zależą od konsekwencji, zaangażowania ludzi i samorządu

oraz od umiejętności i otwartości we wprowadzaniu konkretnych korekt w uchwalonych przez władze lokalne planach.

Sporządzenie diagnozy było pierwszym etapem w procesie powstawania Strategii Rozwoju Gminy Radziejów.

Diagnoza powstała w wyniku pracy pracowników Urzędu Gminy oraz współpracujących z nim placówek. W założeniu jest ona materiałem wyjściowym, służącym do określenia celów strategicznych rozwoju w najbliższych latach. Jest pierwszą w historii kompleksową analizą jego sytuacji społecznej i gospodarczej. Stanowi ona swojego rodzaju bilans wyjścia do monitorowania zmian w rozwoju wszystkich dziedzin życia na obszarze Gminy i w przyszłości uzupełniania lub korygowania planów rozwojowych.

Informacje do diagnozy zbierane były od lipca 2004 roku, w układzie wskaźników przygotowanych specjalnie dla potrzeb tego opracowania. Prezentowane są one w większości w postaci wykresów lub diagramów opartych o dane źródłowe. Źródłem danych był Urząd Gminy oraz takie instytucje jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Komenda Policji i inne. Do prac wykorzystano również informacje zamieszczone na stronach internetowych Urzędu. Pomocne były także informacje udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny.

Większość gmin w Polsce posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy od możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Ponieważ praktycznie każdy samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb zachodzi więc konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Część pierwsza

DIAGNOZA PROSPEKTYWNA GMINY RADZIEJÓW

I. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE RADZIEJÓW

1.1. Zarys historyczny Gminy Radziejów

Terytorium Gminy Radziejów zlokalizowane jest przy skrzyżowaniu historycznych traktów z Inowrocławia do Brześcia Kujawskiego i Włocławka oraz z Torunia do Konina i Koła, jej ośrodek znajduje się w Radziejowie.

Obszar obecnej Gminy od wczesnego średniowiecza związany był z Kujawami i z wyodrębnionym w końcu XIII wieku z księstwem kujawskim. W początkowym okresie istnienia Gmina wchodziła w skład kasztelanii kruszwickiej a następnie kasztelanii radziejowskiej, która jeszcze przed 1300 rokiem utraciła własnych kasztelanów i odtąd była zarządzana przez kasztelanów kruszwickich, urzędujących z ramienia Łokietka.

Do końca okresu przedrozbiorowego tereny Gminy znajdowały się w granicach województwa brzesko-kujawskiego i powiatu radziejowskiego.

Z Gminą Radziejów wiąże się ważna dla historii Polski bitwa stoczona pod Płowcami 27 września 1331 roku pomiędzy wojskami Władysława Łokietka i armią krzyżacką (rys. 1). Bitwa ta rozwiązała legendę o niepokonanych Krzyżakach, choć nie zakończyła się jednoznacznym zwycięstwem Polaków.

Rys. 1. Cmentarz poległych w bitwie pod Płowcami w 1331 roku

W 1793 roku terytorium Gminy znalazło się pod zaborem pruskim, w granicach nowo utworzonej prowincji pn. Prusy Południowe, w departamencie piotrkowskim, a po trzecim rozbiorze – w departamencie poznańskim.

W czasach Księstwa Warszawskiego terytorium Gminy, w składzie powiatu radziejowskiego na podstawie dekretu z 19 grudnia 1807 roku zostało włączone do

departamentu bydgoskiego. Stan ten utrzymał się do początków Królestwa Polskiego (1816r.), kiedy to terytorium Gminy znalazło się w obwodzie kujawskim z siedzibą we Włocławku w województwie mazowieckim. Reformy podziałów administracyjnych Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego spowodowały wprowadzenie w marcu 1837 roku nazwy gubernia w miejsce województwa. W roku 1842 poważniejsze przeobrażenia wprowadził ukaz Mikołaja I, który przemianował powiaty na okręgi. W roku 1844 zmniejszono liczbę guberni. Reformy te jednak nie spowodowały zmiany przynależności administracyjnej terenów Gminy Radziejów.

Po klęsce powstania styczniowego nastąpił okres represji zagrażający biologicznemu istnieniu narodu polskiego. Ponadto rząd carski przystąpił do likwidacji ustrojowej Królestwa Polskiego. Wprowadzono na ziemie polskie rosyjski ustrój podziałów administracyjnych. Królestwo Polskie zostało podzielone na 10 guberni. Kujawy należały do guberni warszawskiej. Siedziba władz powiatowych w Radziejowie została przeniesiona do Nieszawy. Zmieniono również nazwę powiatu na nieszawski. Podział ten przetrwał do 1915 roku.

Od 1918 r. teren Gminy znalazł się ponownie w granicach powiatu nieszawskiego, w województwie warszawskim. Od 1 kwietnia 1938 r. razem z powiatem nieszawskim, włocławskim, lipnowskim, i rypińskim znalazł się on w granicach województwa pomorskiego.

W 1975 roku, kiedy wszedł w życie dwustopniowy podział administracyjny Państwa i nastąpiło pożegnanie z powiatem radziejowskim, terytorium Gminy weszło w skład utworzonego wówczas województwa włocławskiego. Odrodzenie powiatu nastąpiło z początkiem 1999 roku kiedy gmina Radziejów weszła w skład powiatu radziejowskiego, w województwie kujawsko-pomorskim.

1.2. Podstawa prawna działania

Ramy prawne istnienia i funkcjonowania gminy wiejskiej Radziejów stanowią następujące dokumenty:

- **KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ** (Tekst uchwalony w dniu 2 kwietnia 1997 r. przez Zgromadzenie Narodowe) – Rozdział VII – Samorząd Terytorialny;
- **DZIENNIK USTAW nr 87 poz. 397**, w sprawie podziału lub połączenia niektórych miast i gmin, w których dotychczas działały wspólne organy, oraz zmiany i ustalenia ich nazw i siedzib;
- **Statut Gminy Radziejów** uchwalony **UCHWAŁĄ Nr VIII/40/2003** Rady Gminy Radziejów w dniu 25 czerwca 2003 r. (do wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Radziejów lub na stronie www.bip.ugradziejow.pl).

Poniżej prezentujemy tekst w/w dokumentów.

Rozdział VII SAMORZĄD TERYTORIALNY

Art. 163.

Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Art. 164.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina.
Inne jednostki samorządu regionalnego albo lokalnego i regionalnego określa ustawa.
Gmina wykonuje wszystkie zadania samorządu terytorialnego nie zastrzeżone dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 165.

Jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną. Przysługują im prawo własności i inne prawa majątkowe.
Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego podlega ochronie sądowej.

Art. 166.

Zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne.
Jeżeli wynika to z uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie innych zadań publicznych. Ustawa określa tryb przekazywania i sposób wykonywania zadań zleconych.

Spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej rozstrzygają sądy administracyjne.

Art. 167.

Jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa.

Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego są określone w ustawie.

Zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.

Art. 168.

Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym w ustawie.

Art. 169.

Jednostki samorządu terytorialnego wykonują swoje zadania za pośrednictwem organów stanowiących i wykonawczych.

Wybory do organów stanowiących są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów i przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów określa ustawa.

Zasady i tryb wyborów oraz odwoływania organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego określa ustawa.

Ustrój wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego określają, w granicach ustaw, ich organy stanowiące.

Art. 170.

Członkowie wspólnoty samorządowej mogą decydować, w drodze referendum, o sprawach dotyczących tej wspólnoty, w tym o odwołaniu pochodzącego z wyborów bezpośrednich organu samorządu terytorialnego. Zasady i tryb przeprowadzania referendum lokalnego określa ustawa.

Art. 171.

Działalność samorządu terytorialnego podlega nadzorowi z punktu widzenia legalności.

Organami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego są Prezes Rady Ministrów i wojewodowie, a w zakresie spraw finansowych regionalne izby obrachunkowe.

Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może rozwiązać organ stanowiący samorządu terytorialnego, jeżeli organ ten rażąco narusza Konstytucję lub ustawy.

Art. 172.

Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo zrzeszania się.

Jednostka samorządu terytorialnego ma prawo przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Zasady, na jakich jednostki samorządu terytorialnego mogą korzystać z praw, o których mowa w ust. 1 i 2, określa ustawa.

Dziennik Ustaw nr 87 poz. 397

w sprawie podziału lub połączenia niektórych miast i gmin, w których dotychczas działały wspólne organy, oraz zmiany i ustalenia ich nazw i siedzib

Na podstawie art.4 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz.191, Nr 43, poz.253 i Nr 92, poz. 541 oraz z 1991 r. Nr 34, poz. 151) i art. 4 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18) zarządza się co następuje:

§ 1.

Dokonuje się podziału wspólnych organów działających w miastach i sąsiadujących z nimi gminach oraz ustala się nazwy gmin i siedziby ich władz, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 2. 1.

Dokonuje się połączenia miast i gmin, w jedną gminę oraz ustala się nazwy i siedziby ich władz, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 2.

Wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia miejscowości będące siedzibą władz zachowują status miasta.

§ 3.

W województwie katowickim zmienia się nazwę miasta Leszczyny i gminy Leszczyny na Czerwionka-Leszczyny oraz ustala się siedzibę władz w Czerwionce-Leszczynach.

§ 4.

W województwie pilskim zmienia się nazwę miasta Krzyż i gminy Krzyż na Krzyż Wielkopolski oraz ustala się siedzibę władz w Krzyżu Wielkopolskim.

§ 5.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

Prezes Rady Ministrów: J. K. Bielecki

Tab. 1. Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1991 r. (część dot. gminy Radziejów).

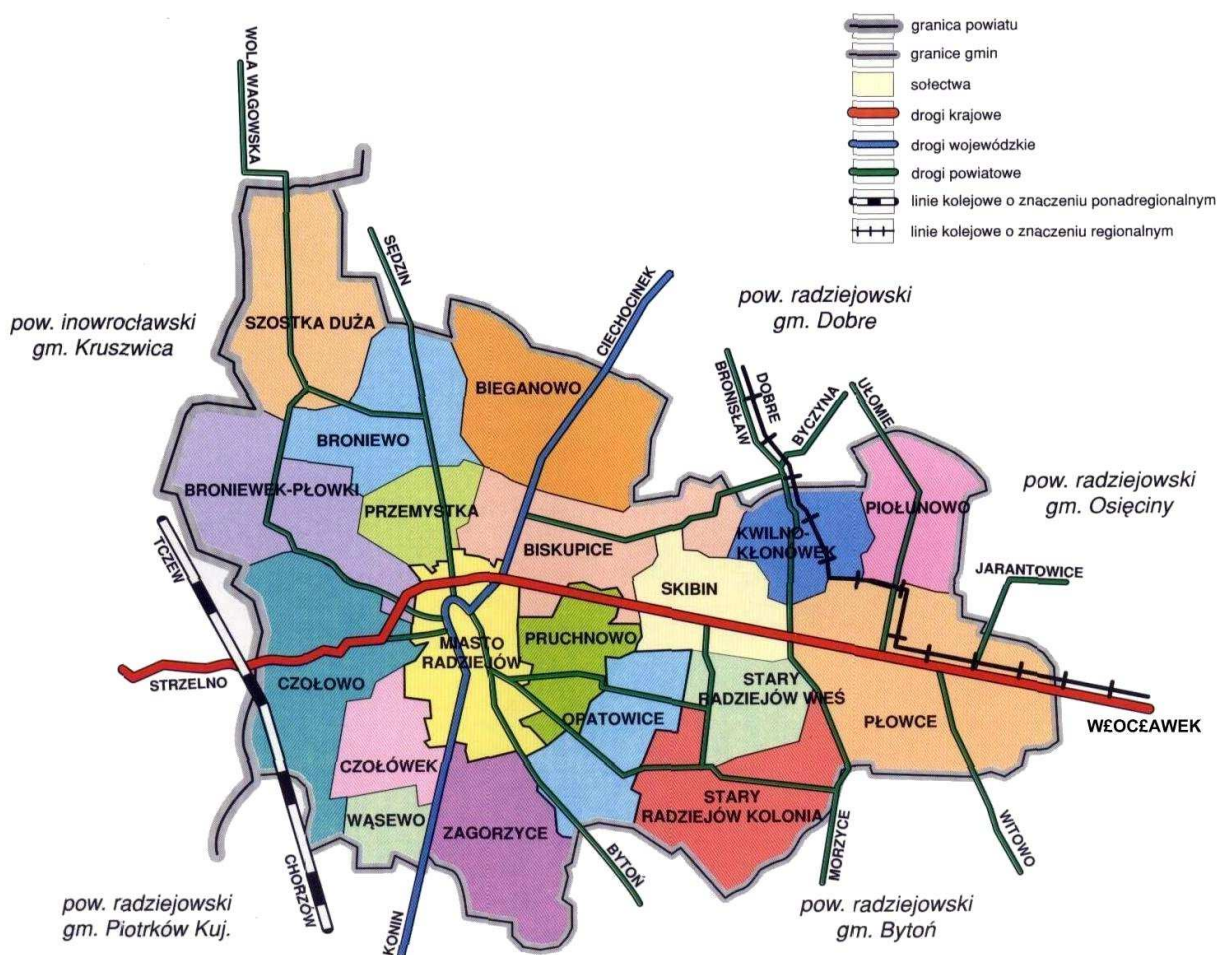
GMINY PO PODZIALE WSPÓLNYCH ORGANÓW			
miasto		gmina	
nazwa miasta	siedziba władz miasta	nazwa gminy	siedziba władz gminy
1	2	3	4
województwo włocławskie			
Radziejów	miasto Radziejów	Radziejów	miasto Radziejów

Źródło: Dziennik Ustaw nr 87 poz. 397, załącznik.

1.3. Położenie i obszar Gminy

Gmina Radziejów położona jest w południowej części Województwa Kujawsko – Pomorskiego i wchodzi w skład powiatu radziejowskiego.

Rys. 2. Podział administracyjny Gminy Radziejów.

Źródło: Biuletyn Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Nr 57, czerwiec 2004, str.26.

Od wschodu graniczy z gminami Bytoń i Osiećciny, od zachodu – z gminą Kruszwica, od północy – z gminą Dobrze, a od południa – z gminą Piotrków Kujawski (rys. 2 i 3).

Rys. 3. Umieszczenie Gminy na mapie Polski.

Źródło: Mapa Polski – <http://www.mapapolski.pl>

Siedzibą Urzędu Gminy jest miasto Radziejów.

Powierzchnia gminy wynosi 92,6 km², co stanowi 15,25 % powierzchni powiatu radziejowskiego, ilość użytków rolnych 8779 ha, w tym gruntów ornych 8478 ha, sadów 159 ha, łąk 52 ha; lasy i grunty leśne zajmują obszar o powierzchni zaledwie 24 ha. Średnio na jeden kilometr kwadratowy przypada 48 osób. Teren gminy w miejscowości Czołowo przecina linia kolei szerokotorowej Nr 131 Tczew – Chorzów Batory (patrz rys.2) pobudowana w latach 1924 – 1930 r.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego wyszczególnionych jest 32 miejscowości administracyjnych w tym 19 sołectw (tab. 2). Wg danych Urzędu Gminy Radziejów, w gminie wyszczególnionych jest natomiast 18 sołectw, a w nich 27 miejscowości (tab. 3).

Gmina Radziejów charakteryzuje się wysoką produkcją towarową. Główne kierunki produkcji to bydło mleczne, opasowe, trzoda chlewna oraz uprawa zbóż, buraków cukrowych, rzepaku i warzyw gruntowych.

Tab. 2. Wykaz miejscowości gminy Radziejów.

Nr	Miejscowości	Składowe części miejscowości			
		Miejscowości		Integralne części miejscowości	
		Nazwa	Rodzaj	Nazwa	Rodzaj
1	Bieganowo	Bieganowo	wieś	Stara Kolonia	część
2	Biskupice	Biskupice Przemystka	wieś wieś	Łany Wybranieckie	część
3	Broniewek	Broniewek	wieś	Kontrewers	część
4	Broniewo	Stare Płowki	wieś		
5	Czołowo	Broniewo	wieś		
		Czołowo	wieś		
6	Czołówek	Czołówek	wieś	Szybka	część
7	Kłonówek	Kłonówek	wieś	Opatowice /kolonia/	część
8	Kwilno	Kwilno	wieś		
9	Opatowice	Opatowice	wieś		
10	Piołunowo	Piołunowo	wieś		
11	Płowce	Płowce	wieś	Płowce Pierwsze	część
12	Pruchnowo	Płowce Drugie Pruchnowo	wieś wieś	Szostka Mała	część
		Leonowo	wieś		
		Plebanka	wieś		
13	Skibin	Skibin	wieś		
14	Stary Radziejów	Stary Radziejów	wieś	Rokitki	część
15	Stary Radziejów	Stary Radziejów	kolonia		
16	Szostka Duża	Szostka Duża	wieś		
17	Tarnówka	Tarnówka	wieś		
18	Wąsewo	Wąsewo	wieś		
19	Zagorzyce	Zagorzyce	wieś		
32	19	24	23 i 1	8	8

Źródło: DANE WG URZĘDU STATYSTYCZNEGO - wg stanu na dzień 15-07-2004 r.

Tab. 3. Wykaz sołectw i miejscowości gminy Radziejów wg danych UG.

Nr	Sołectwa	Miejscowości
1	Bieganowo	Bieganowo
2	Biskupice	Biskupice Rokitki Tarnówka
3	Broniewek-Płowki	Broniewek Płowki
4	Broniewo	Broniewo
5	Czołowo	Czołowo
6	Czołówek	Czołówek Szybka
7	Kłonówek-Kwilno	Kłonówek Kwilno
8	Opatowice	Opatowice
9	Piołunowo	Piołunowo
10	Płowce	Płowce I Płowce II
11	Pruchnowo	Pruchnowo Leonowo Plebanka
12	Przemystka	Przemystka Łany Wybranieckie
13	Skibin	Skibin
14	Stary Radziejów Kolonia	Stary Radziejów Kolonia
15	Stary Radziejów Wieś	Stary Radziejów Wieś
16	Szostka	Szostka
17	Wąsewo Kolonia	Wąsewo Kolonia
18	Zagorzyce	Zagorzyce
X	18	27
Źródło: DANE WG UG RADZIEJÓW - wg stanu na dzień 31-12-2004 r.		

Jak widać na powyższych tabelach dane US i UG nie są spójne.

II. ŚRODOWISKO NATURALNE

2.1. *Ukształtowanie powierzchni*

Pod względem geomorfologicznym gmina wchodzi w skład obszaru o rzeźbie młodoglacjalnej Polski północnej. W plejstocenie teren ten był poddawany procesom lodowcowym, których efektem są utwory widoczne w obecnej rzeźbie terenu. Dominującymi formami rzeźby terenu są faliste i płaskie wysoczyzny morenowe, zbudowane głównie z glin i piasków zwałowych.

Urozmaicheniem rzeźby na terenie gminy są wzniesienia typu kemowego. Formy kemowe wyraźnie zaznaczające się w krajobrazie gminy występują w części centralnej i zachodniej. Na terenie gminy kemy te występują w sąsiedztwie Czołowa, Opatowic oraz w rejonie wsi Bieganowo i Rokitki.

Innymi formami ukształtowania terenu, występującymi na terenie gminy, są obniżenia wysoczyznowe. Obniżenia te to wytopiska polodowcowe związane z wytapianiem się brył lodu oderwanego od lądolodu. Wytopiska te w wielu wypadkach zostały wypełnione wodą.

2.2. *Warunki glebowe*

Odzwierciedleniem rolniczej wartości gleb jest ich podział na klasy bonitacyjne. Podstawą zaliczania gleb do danej klasy bonitacyjnej są przede wszystkim właściwości gleb i warunki przyrodnicze terenu decydujące o ich urodzajności. Klasy bonitacyjne ustalone zostały oddzielnie dla gleb ornych i użytków zielonych. Największy odsetek, bo aż 54% ogólnej powierzchni użytków rolnych, zajmują gleby III klasy bonitacyjnej. Około 1/3 gleb gminy stanowią gleby IV klasy bonitacyjnej. Gleby klasy II zajmują około 14% powierzchni użytków. Niewielki jest udział gleb I klasy o najlepszej przydatności dla rolnictwa, bo zaledwie w granicach 1,5% oraz najslabszych gleb V, VI i VIz klasy bonitacyjnej – stanowiące około 1% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Gleby najlepszych klas bonitacyjnych (I i II) na terenie gminy występują głównie w Płowkach, Szostce, Bieganowie, Biskupicach oraz Broniewku. Gleby III klasy bonitacyjnej występują głównie na terenie Bieganowa, Biskupic, Płowiec, Starego Radziejowa i Szostki.

Dane dotyczące wielkości gruntów w poszczególnych miejscowościach z podziałem na klasy bonitacyjne zawarte zostały w tabeli 6, 7, 8 i 9.

Innym podziałem charakteryzującym szczegółowo przydatność poszczególnych rodzajów gleb jest podział na kompleksy (tabela 4). Podział ten wyróżnia dziewięć kompleksów wśród gruntów ornych i trzy wśród trwałych użytków zielonych.

Tab. 4. Kompleksy rolniczej przydatności gleb w gminie Radziejów (łącznie miasto i gmina Radziejów)

<i>Lp.</i>	<i>Kompleks rolniczej przydatności gleb</i>	<i>Powierzchnia (w ha)</i>	<i>Powierzchnia (w %)</i>
GRUNTY ORNE			
1.	Pszenny bardzo dobry (1)	962	10,8
2.	Pszenny dobry (2)	4 269	47,7
3.	Pszenny wadliwy (3)	-	-
4.	Żytni bardzo dobry (4)	1 120	12,5
5.	Żytni dobry (5)	676	7,6
6.	Żytni słaby (6)	352	3,9
7.	Żytni bardzo słaby (7)	65	0,7
8.	Zbożowo-pastewny mocny (8)	1 374	15,4
9.	Zbożowo-pastewny słaby (9)	130	1,4
10.	Grunty orne pod użytkami zielonymi (14)	-	-
RAZEM		8 948	100,0
TRWAŁE UŻYTKI ZIELONE			
1.	Bardzo dobre i dobre (1z)	14	9,0
2.	Średnie (2z)	85	54,5
3.	Słabe i bardzo słabe (3z)	57	36,5
RAZEM		156	100,0

Źródło: Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. włocławskie. IUNG Puławy 1989 r.

Gmina Radziejów umiejscowiona jest na terenie, na którym występuje większość kompleksów rolniczej przydatności gleb. Nie występuje tutaj jedynie kompleks (3) pszenny wadliwy oraz grunty orne pod użytkami zielonymi (14). Pozostałe kompleksy obejmują zespoły gleb, które wykazują przybliżoną wartość dla rolnictwa i mogą być użytkowane w podobny sposób.

Przydatność rolnicza gleb w gminie uwidacznia generalny jej podział na dwie części: część północną, wschodnią i centralną (bez rejonu wsi Opatowice) z glebami o bardzo wysokiej przydatności rolniczej (kompleksy 1-4) oraz część zachodnią, na której występują również gleby słabsze (kompleksy 5-9).

Do kompleksu (1) pszennego bardzo dobrego, charakteryzującego się występowaniem głównie czarnych ziem i gleb brunatnych, należy w gminie 10,8% powierzchni gruntów ornych.

Największy odsetek gruntów ornych, bo aż 47,7%, zajmują grunty należące do kompleksu (2) pszennego dobrego. Gleby tego kompleksu wytworzyły się z glin.

Kompleks (4) żytni bardzo dobry zajmuje 12,5% powierzchni gruntów ornych gminy. Gleby należące do tego kompleksu wytworzyły się z piasków gliniastych pościelonych gliną.

Tab. 5. Powierzchnia gruntów uprawnych wg miejscowości.

<i>Miejscowość</i>	<i>OGÓŁEM</i>
Bieganowo	815,7428
Biskupice	669,1686
Broniewek	488,0704
Broniewo	477,2612
Czołowo	719,1077
Czołówek	291,2705
Kłonówek	177,8888
Kwilno	170,5800
Opatowice	411,3425
Płowki	412,6148
Płowce I	387,8636
Płowce II	707,6485
Piołunowo	423,2268
Pruchnowo	270,8352
Skibin	362,5418
Stary Radziejów Kol.	657,7585
Stary Radziejów Wieś	224,9169
Szostka	742,8945
Wąsewo	165,7388
Zagorzyce	530,4459
Razem	9106,9178

Pozostała ilość gruntów to grunty nieuprawne m.in. lasy, rowy i drogi.

Źródło: Wg danych Ewidencji Gruntów gminy Radziejów – program EGRUN

Do kompleksu żytniego dobrego (5) należą gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich podścielonych gliną lekką lub piaskiem słabo gliniastym. Gleby należące do tego kompleksu zajmują 7,6% powierzchni gruntów ornych gminy.

Gleby należące do kompleksu żyniego słabego (6), które wytworzyły się z piasków gliniastych lekkich, zajmują 3,9% powierzchni gruntów ornych gminy.

Kompleks żytni bardzo słaby (7) zajmuje jedynie 0,7% powierzchni gruntów ornych w gminie. Gleby tego kompleksu wytworzyły się z piasków luźnych i charakteryzują się najslabszą rolniczą przydatnością.

Do kompleksu zbożowo-pastewnego (8), kompleksu bardzo żyznego, należy 15,4% powierzchni gruntów ornych. Gleby tego kompleksu wytworzone zostały z piasków gliniastych na lżejszym podłożu.

Kompleks zbożowo-pastewny słaby (9), który wytworzył się z piasków słabo gliniastych, zajmuje 1,4% powierzchni gruntów ornych w gminie.

Największą powierzchnię trwałych użytków zielonych zajmują gleby należące do kompleksu średniego (2z), zajmują one 54,5% powierzchni trwałych użytków zielonych. Gleby należące do kompleksu słabego i bardzo słabego (3z) zajmują 36,5% powierzchni trwałych użytków zielonych. Najmniejszą powierzchnię, 9,0% powierzchni trwałych użytków zielonych, zajmują gleby należące do kompleksu bardzo dobrego i dobrego (1z).

Tab. 6. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Grunty orne (Źródło: EGRUN).

Miejscowość	GRUNTY ORNE									
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	razem
Bieganowo	1,1900	137,4014	230,0498	174,0755	136,8273	45,6587	31,0696	0,6900	0	756,9623
Biskupice	17,0000	120,5653	208,1424	150,1010	85,9766	35,7057	8,5600	0,0700	0	626,1210
Broniewek	12,9600	116,1130	109,3573	75,7761	65,1294	44,1412	15,8847	1,1600	0	438,5217
Broniewo	14,6800	141,8005	155,1795	63,8663	53,8600	7,1829	10,8200	0	0	447,3892
Czołowo	0	74,9365	167,9132	98,1055	168,2260	51,6614	77,1133	10,2000	0,6000	648,7559
Czołówek	0	15,6100	60,7742	69,7600	61,5183	35,6300	19,2700	0,7400	0	263,3025
Kłonówek	0	1,9000	12,9900	44,6500	80,8879	18,4900	6,3800	0	0	165,2979
Kwilno	0	7,1200	26,7154	58,6200	58,8871	5,6000	2,0700	0	0	159,0125
Opatowice	0	20,1800	126,3900	58,0300	65,6600	29,6500	24,8300	15,8600	11,1400	351,7400
Płowki	50,1500	131,6000	95,5000	37,3700	36,7200	18,0600	17,5800	0	0	387,0300
Płowce I	1,7700	20,0100	148,2070	98,5992	55,4054	10,1400	3,7200	0	0	337,8516
Płowce II	0	14,3688	281,9925	172,1274	158,8597	15,2100	0,1400	0	0	642,6984
Piołunowo	0,9600	64,2228	135,9552	123,0555	60,6800	9,6800	0,9700	0	0	395,5235
Pruchnowo	6,4900	94,0478	59,7322	48,5500	30,2900	6,6800	1,0600	0	0	246,8500
Skibin	0	35,2800	80,6864	112,8943	79,8669	19,9620	3,5600	0	0	332,2496
Stary Radziejów Kol.	0	9,2900	247,9690	118,4245	204,5400	13,6100	2,3000	0,1000	0	596,2335
Stary Radziejów Wieś	0	18,5600	80,1565	50,6000	57,9962	4,8372	0,5200	0	0	212,6699
Szostka	21,8000	123,5771	195,9650	118,1160	115,7372	74,5500	46,2500	6,8800	0,3900	703,2653
Wąsewo	0	14,0740	42,8203	31,6900	29,9300	25,0945	5,6700	1,1100	0	150,3888
Zagorzyce	0	24,5300	94,2587	139,7961	118,7208	66,9340	31,0996	6,7000	0	482,0392

Tab. 7. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Sady (Źródło: EGRUN).

Miejscowość	SADY									
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	razem
Bieganowo	0	5,4600	4,6800	3,3000	4,2500	0,3400	1,6000	0	0	19,6300
Biskupice	0,1300	2,3976	3,2400	0,7580	1,4400	0,5300	0,0700	0	0	8,5656
Broniewek	0	0,2500	1,8969	2,4100	0,8300	0,2500	0,0200	0	0	5,6569
Broniewo	0	0,2500	1,2700	0	0,4900	0	0	0	0	2,0100
Czołowo	0	3,0000	6,9600	1,1700	5,1800	0,5700	2,2400	0,4300	0	19,5500
Czołówek	0	0	1,7400	1,6900	4,0423	0,3300	0,4400	0	0	8,2423
Kłonówek	0	0	0,1600	0,1600	1,8100	0,3100	0,0600	0	0	2,5000
Kwilno	0	0,1900	1,7146	0,6900	1,3290	0,0800	0	0	0	3,7075
Opatowice	0	0,0800	1,9400	0,4000	1,4400	0,9400	0,4600	1,3800	0	6,6400
Płowki	0,1400	2,8800	0,8300	0,4600	0,9500	0	0	0	0	5,2600
Płowce I	0,7700	2,2100	1,0100	2,4400	1,0900	0,4600	0	0	0	7,9800
Płowce II	0	0,1800	7,0372	2,9200	1,4500	0	0	0	0	11,5872
Piołunowo	0	1,3100	2,0900	2,6700	1,4400	0,0500	0	0	0	7,5600
Pruchnowo	0	0,8300	0,2000	0,3700	0,2300	0	0	0	0	1,6300
Skibin	0	1,2400	2,1800	2,8300	2,3075	0,5180	0	0	0	9,0755
Stary Radziejów Kol.	0	0	4,3900	1,5900	3,3800	0,5200	0	0	0	9,8800
Stary Radziejów Wieś	0	0	2,0470	0,7600	10,2000	0,0300	0	0	0	3,8570
Szostka	0,4000	1,5500	2,5600	1,5000	0,6100	0	0	0	0	6,6200
Wąsewo	0	0,6200	1,0200	0,7300	0,0800	0,2000	0,2000	0	0	3,1900
Zagorzyce	0	0	3,4700	3,0100	2,4049	2,0000	2,0000	0	0	10,9349

Tab. 8. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy –Łąki (Źródło: EGRUN).

Miejscowość	ŁĄKI						razem
	I	II	III	IV	V	VI	
Bieganowo	0	0	0	0,5400	0	0	0,5400
Biskupice	0	0	0	1,1500	0,1600	0	1,3100
Broniewek	0	0	0	0	0	1,3900	1,3900
Broniewo	0	0	0	0,2400	0	0	0,2400
Czołowo	0	0	0	0	0	0,3100	0,3100
Czołówek	0	0	0	0	0,0200	0	0,0200
Kłonówek	0	0	0	0	0	0	0
Kwilno	0	0	0	0	0	0	0
Opatowice	0	0	0	9,1500	0	0,1400	9,2900
Płowki	0	0	4,3800	0	0	0	4,3800
Płowce I	0	0	0	9,7700	0,5300	0	10,3000
Płowce II	0	0	1,6000	6,0900	2,6000	0	10,2900
Piołunowo	0	0	0,7500	0,3800	0,5900	0	1,7200
Pruchnowo	0	0	0	1,8200	1,0400	0,5900	3,4500
Skibin	0	0	0	0	0	0	0
Stary Radziejów Kol.	0	0	0	0,2500	1,5000	0	1,7500
Stary Radziejów Wieś	0	0	0	0	1,3100	0	1,3100
Szostka	0	0	0,4400	0	0	0	0,4400
Wąsewo	0	0	0	0	0,3100	0,2400	0,5500
Zagorzyce	0	0	0	0,6200	0	0,8300	1,4500

Tab. 9. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy –Pastwiska (Źródło: EGRUN).

Miejscowość	PASTWISKA							razem
	I	II	III	IV	V	VI	VIz	
Bieganowo	0	0	0	1,0200	0,2700	0	0	1,2900
Biskupice	0	0	0,5200	3,2500	0,2000	0	0	3,9700
Broniewek	0	0	8,9800	1,9300	0,8200	0	0	11,7300
Broniewo	0	0	1,3800	0,9200	0,3300	0,2700	0	2,9000
Czołowo	0	0	0,4100	2,1700	0,0500	0,0300	0	2,6600
Czołówek	0	0	0	1,0700	1,4500	0	0	2,5200
Kłonówek	0	0	0,3100	0,1400	0	0	0	0,4500
Kwilno	0	0	0	0,3900	0	0	0	0,3900
Opatowice	0	0,7000	0,1700	11,0500	2,7900	1,8600	0	16,5700
Płowki	0	0	0,9000	0	0	0	0	0,9000
Płowce I	0	0	1,1900	1,6800	0	0	0	2,8700
Płowce II	0	0	0,5400	4,0600	0	0	0	4,6000
Piołunowo	0	0	0,1700	1,4700	0,3100	0	0	1,9500
Pruchnowo	0	0	1,1900	1,0800	1,3300	0	0	3,6000
Skibin	0	0	0,1800	55,0000	0	0	0	0,7300
Stary Radziejów Kol.	0	0	14,2700	8,1900	0,2600	0	0	22,7200
Stary Radziejów Wieś	0	0	0	0,0700	0,1300	0	0	0,2000
Szostka	0	0	0	1,8400	0,5000	0	0	2,3400
Wąsewo	0	0	0	1,2200	0,1200	0	0	1,3400
Zagorzyce	0	0	0	6,7903	2,5400	0,2957	0	9,6260

2.3. Warunki wodne

Na terenie Gminy Radziejów nie wykształcił się wyraźny system hydrograficzny. Gmina charakteryzuje się dość ubogą siecią wód powierzchniowych i całkowitym brakiem jezior.

Elementem sieci hydrograficznej jest stosunkowo gęsta sieć rowów i drobnych cieków. Ogólna powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 8 055 ha, natomiast długość rowów melioracji szczegółowej to 93 570 mb. Na terenie gminy znajduje się 250 sztuk studzienek, oraz 34 057 mb rurociągów.

Wody podziemne występują w postaci tzw. „Głównego Zbiornika Wód Podziemnych”, obejmującego północną część gminy. Są to wody czwartorzędowe dolin kopalnych wymagające wysokiej ochrony.

Na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Radziejowie od stycznia do końca lipca 2004r wydano jedenaście pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych w gospodarstwach indywidualnych.

Do końca lipca 2004r w Wydziale Ochrony Środowiska Rolnictwa i Infrastruktury Technicznej Starostwa Powiatowego w Radziejowie zarejestrowanych jest trzynaście studni głębinowych znajdujących się na terenie gminy Radziejów.

Dane charakteryzujące ujęcia wody w gminie Radziejów przedstawione zostały w tabeli 10.

Tab. 10. Podstawowe dane dotyczące ujęć wody w gminie Radziejów

L.p.	Gmina	Miejscowość	Użytkownik	Stratygrafia poziomu wodonośnego	Charakter wodonośności ¹⁾	Zasoby zatwierdzone m ³ /h	Głębokość studni (w m)	Typ ujęcia ²⁾	Pobór wody m ³ /d lub średnio w roku
1.	Radziejów	Płowce	Urząd Gminy Radziejów	trzeciorzęd	sz-p	60	38-71	W	680,4
2.	Radziejów	Szostka	Urząd Gminy Radziejów	czwartorzęd	sz-p	60	34-51	W	657

Źródło: Starostwo Powiatowe w Radziejowie

Objaśnienia:

1) sz-p - utwory szczelinowo-porowe

2) W – wodociągowe, zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, S – duże zakłady spożywcze

2.4. Zabytki, dobra kultury i tereny chronione

Na terenie gminy Radziejów obszary przyrodnicze prawnie chronione nie występują. Z innych elementów podlegających ochronie wymienić należy (Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. – o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; Dz.U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 ze zm.) :

- Zespół dworsko – parkowy – Biskupice (nr 153/A) (rys. 7),
- Zespół kościoła parafialnego p.w. śś. Wojciecha i Barbary – Broniewo (nr 260/A) (rys. 6),
- Park dworski z połowy XIX wieku – Broniewo (nr 154/A),
- Zespół dworsko – parkowy – Czołówek (nr 156/A),
- Pradziejowy kompleks osadniczy – Opatowice (nr 209/A),
- Zespół dworsko – parkowy – Płowce (nr 391/A) (rys. 4),
- Zespół dworsko – parkowy – Skibin (nr 152/A) (rys. 5),
- Kapliczka przydrożna – Broniewo,
- Cmentarz rzymsko – katolicki z połowy XIX wieku – Broniewo,
- Kapliczka przydrożna (figurka św. Jana Nepomucena) – Czołówek,
- Kapliczka przydrożna – Kłonówek,
- Pomnik dla uczczenia zwycięskiej bitwy Władysława Łokietka z wojskami Zakonu Krzyżackiego,
- Cmentarz poległych w bitwie w 1331 roku – Płowce,
- Zespół dworsko – parkowy – Przemystka.

*Rys. 4. Dwór w Płowcach.
(Siedziba Gminnej Biblioteki Publicznej)*

*Rys. 5. Dwór w Skibinie.
(Siedziba Gimnazjum Publicznego)*

Rys. 6. Kościół p.w. ś.ś. Wojciecha i Barbary
w Broniewie.

Rys. 7. Dwór w Biskupicach.
(Siedziba Rodzinnego Domu Dziecka)

2.5. Surowce naturalne

Surowce naturalne znajdują się na powierzchni i w głębi litosfery w postaci naturalnie nagromadzonych, w określonych granicach złóż.

Tab. 11. Złoża kruszywa naturalnego w gminie Radziejów

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj surowca naturalnego	Zasoby [tys.m ³]		Wydobycie [tys.m ³]
			bilansowe	przemysłowe	
1.	Opatowice-Radziejów	piasek kwarcowy	1327	-	-
2.	Chełmce	węgiel brunatny	44348	-	-

Źródło: Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla gminy Radziejów na lata 2004 – 2013

Na terenie gminy występuje złóż piasku kwarcowego Opatowice-Radziejów charakteryzujące się ponad 80% zawartością krzemionki. Piasek ten nadaje się do produkcji zarówno cegły wapienno-piaskowej jak i kształtek wapienno-piaskowych. Zasoby bilansowe tego złoża szacuje się na 1327 tysięcy m³. Obecnie złóż to nie jest eksploatowane.

Innym, znajdującym się na terenie gminy złożem surowców naturalnych jest złóż węgla brunatnego „Chełmce”. Zasoby bilansowe tego złoża szacowane są na 44348 tysięcy ton. Z uwagi na niewielką miąższość pokładów zalegających na głębokości 40-70m oraz negatywny wpływ na środowisko, jaki przyniosłaby ich eksploatacja, złóż „Chełmce” nie spełnia kryteriów zasobów przemysłowych i nie jest wykorzystywane do celów gospodarczych.

2.6. Warunki klimatyczne

Klimat rozpatrywanego terenu, podobnie jak całej Polski, jest klimatem przejściowym kontynentalno-morskim. Klimat kształtowany jest na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. Częste zmiany kierunku napływu tych mas przyczyniają się bezpośrednio do znacznej zmienności stanów pogodowych.

Charakterystycznym dla tego rejonu jest fakt, że odnotowuje się tu najmniejsze w Polsce roczne sumy opadów atmosferycznych (około 550). Największa ilość opadów przypada na miesiące letnie. Suma opadów od kwietnia do sierpnia wynosi około 250 mm. Wiatr w tym rejonie ma przeważnie kierunek z sektora zachodniego i południowo-zachodniego. Średnia temperatura roczna wynosi 7,8 °C. Dla miesięcy najcieplejszych średnia temperatura roczna wynosi 18,2 °C dla miesiąca lipca.

Tab. 12. Średnia temperatura na terenie gminy Radziejów.

<i>Temperatura</i>	<i>Wartość w °C</i>
Średnia roczna	7,8
Średnia lipca	18,2
Średnia lutego	-2,7

Źródło: Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla gminy Radziejów na lata 2004 – 2013

III. DEMOGRAFIA

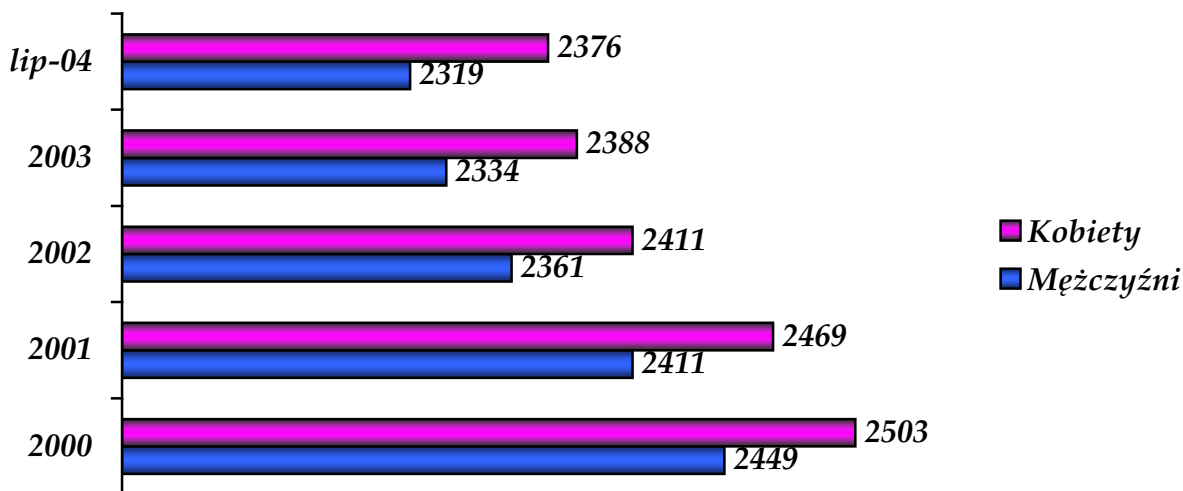
3.1. Liczba i struktura ludności

Jednym z najważniejszych czynników stanowiących o wadze i tożsamości każdego regionu, są ludzie, którzy go zamieszkują - to oni także decydują w głównej mierze o jego przyszłości.

Ilość mieszkańców w Gminie Radziejów od roku 2000 znacznie się zmniejszyła, bo aż o 257 osób, co daje nam 5,19 % ogółu mieszkańców.

Rys. 8. Struktura zmian ludności Gminy w latach (2000-2003 stan na koniec roku).

<i>Lata</i>	2000	2001	2002	2003	czerwiec 2004
Mężczyźni	2449	2411	2361	2334	2319
Kobiety	2503	2469	2411	2388	2376
Razem	4952	4880	4772	4722	4695

Źródło: Wg danych Ewidencji Ludności UG.

Gęstość zaludnienia na terenie Gminy jest bardzo mała (50 osób/km²) wobec średniej krajowej, wynoszącej około 120 osób/km². Proporcje między liczbą kobiet, a liczbą mężczyzn są zbliżone do średniej w skali całego kraju (100 m./106 k.) i wynoszą 100 mężczyzn - 102 kobiet. Ogółem w Gminie mieszka nieco więcej kobiet niż mężczyzn.

Dane, dotyczące ludności Gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej, przedstawiono w tabelach 13 i 14.

Tab. 13. Struktura ludności Gminy wg wieku.

Grupy wiekowe	2002		lipiec 2004	
	liczba	%	liczba	%
0 – 9	542	12,23	427	9,18
10 – 19	751	16,95	732	15,74
20 – 29	608	13,72	789	16,96
30 – 64 M	956	21,58	1025	22,03
30 – 59 K	812	18,33	875	18,81
pow. 65 M	246	5,55	268	5,76
pow. 60 K	515	11,62	536	11,52
Ogółem	4430	100,00	4652	100,00

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy; Gmina Radziejów; Bydgoszcz 2003 oraz danych UG.

Ja wynika z powyższej tabeli, społeczeństwo Gminy, podobnie jak całego kraju, powoli się starzeje - odsetek osób do 19 roku życia zmniejszył się w ostatnich latach z 29,19% do 24,91% (z 1293 do 1159 osób, czyli o 134 osoby). Udział osób w wieku 20-59/64 lat wzrósł z 53,63% do 57,80%, natomiast udział osób powyżej 60/65 roku życia zwiększył się nieznacznie z 17,18% do 17,28%.

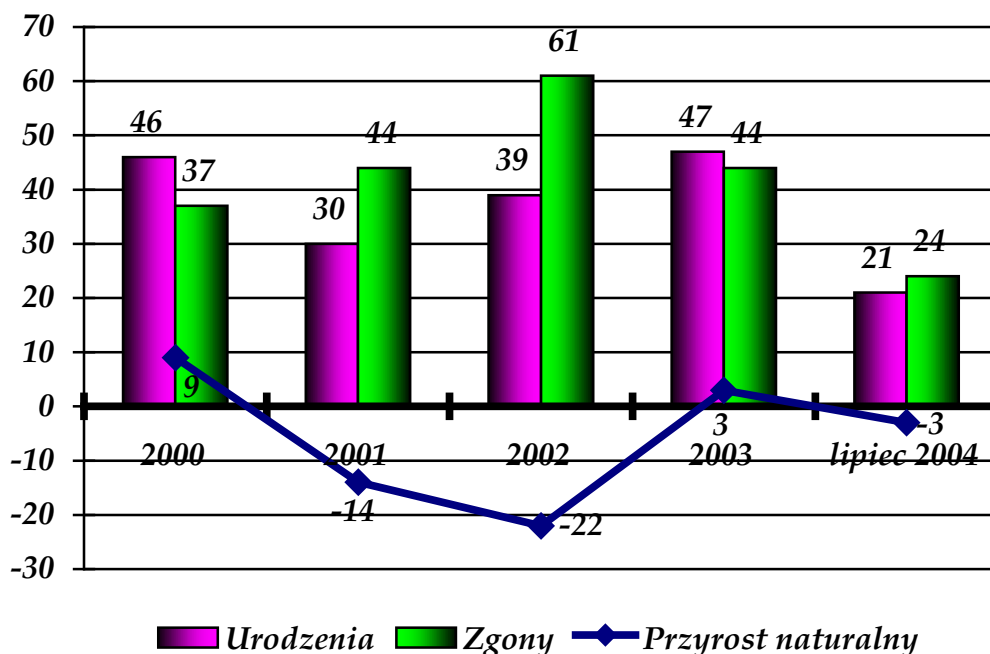
Tab. 14. Struktura ludności wg poziomu wykształcenia i grup wieku.

Grupy wieku	Ogółem	Wykształcenie								
		wyższe	policealne	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony poziom
				razem	ogólnokształcące	zawodowe				
OGÓŁEM	3677	161	58	711	111	600	880	1601	258	8
19 lat i mniej	540	-	-	24	8	16	41	423	52	-
20 – 29	608	47	21	265	47	218	194	75	5	1
30 – 39	569	36	13	159	12	147	224	131	2	4
40 – 49	643	46	10	152	21	131	256	176	2	1
50 – 59	464	21	7	63	10	53	114	252	6	1
60 – 64	201	8	4	13	3	10	18	145	12	1
65 lat i więcej	652	3	3	35	10	25	33	399	179	-
Wiek nieustalony	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mężczyźni	1807	64	13	330	29	301	564	742	90	4
Kobiety	1870	97	45	381	82	299	316	859	168	4

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań; Urząd Statystyczny w Bydgoszczy; Gmina Radziejów; Bydgoszcz 2003, s.3, tabl.4.

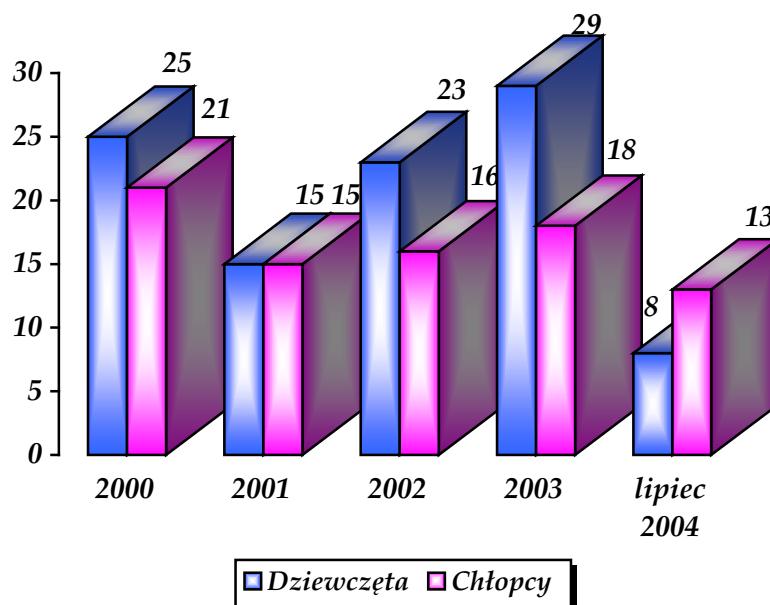
Rys. 9. Przyrost naturalny.

Lata	2000	2001	2002	2003	lipiec 2004
Urodzenia	46	30	39	47	21
Zgony	37	44	61	44	24
Przyrost naturalny	9	-14	-22	3	-3

Źródło: Wg danych UG

Rys. 10. Struktura urodzeń wg płci.

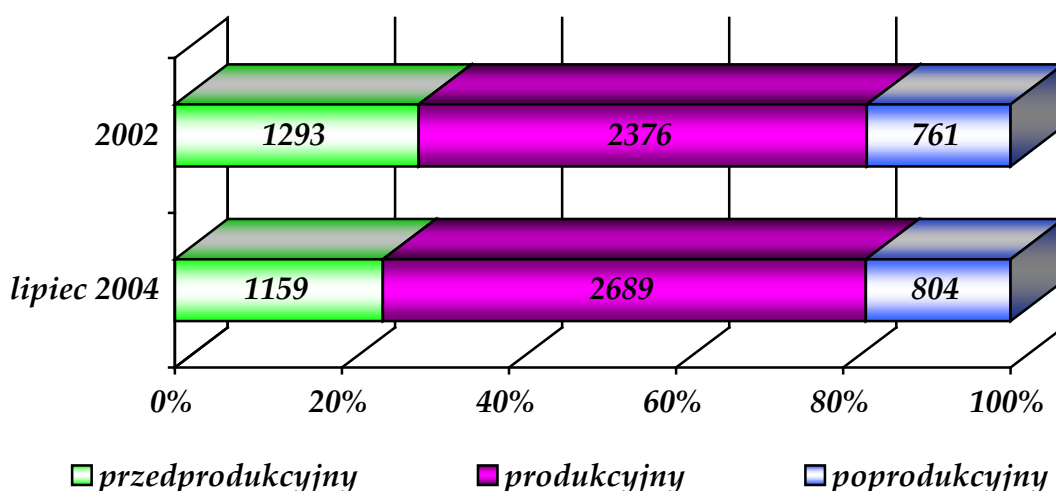

Źródło: Wg danych UG.

Przyrost naturalny – porównując badany okres, pierwszy raz odnotowano przyrost ujemny na terenie gminy w roku 2001, potem 2002, również w pierwszych siedmiu miesiącach roku 2004 odnotowano więcej zgonów niż urodzeń - liczba urodzeń była

niższa o 27. Z drugiej strony liczba ludności Gminy spadła o 252 osoby, co oznacza, że ujemne było saldo migracji, czyli różnica między liczbą osób napływających i odpływających z terenu Gminy. Wyniosła ona 279 osób. Wynika z tego, że gmina Radziejów nie jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

Rys. 11. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny (l. osób).

Źródło: Wg danych UG.

Analizując powyższy wykres wnioskować należy, iż średnia ludności przedprodukcyjnej dla Gminy Radziejów wynosi - 27,01 %, w wieku produkcyjnym natomiast 55,80 %. Z kolei osób starszych – 17,23% w skali całej Gminy.

3.2. Bezrobocie

Jednym z najważniejszych kryteriów warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie.

Podstawowe dane o liczbie osób bezrobotnych przedstawiono w tabeli 15.

Tab. 15. Liczba osób bezrobotnych w gminie Radziejów.

Lata	Liczba osób zarejestrowanych					
	Ogółem			w tym z prawem do zasiłku		zamieszkali ogółem
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	
2000	376	166	210	92	23	4904
2001	391	180	211	63	12	4830
2002	421	186	235	83	20	4682
2003	402	182	220	52	12	4677
VI-2004	400	193	207	51	20	4652

Źródło: Dane wg „Rozszerzonych informacji o bezrobociu w miastach i gminach w zasięgu PUP Radziejów”.

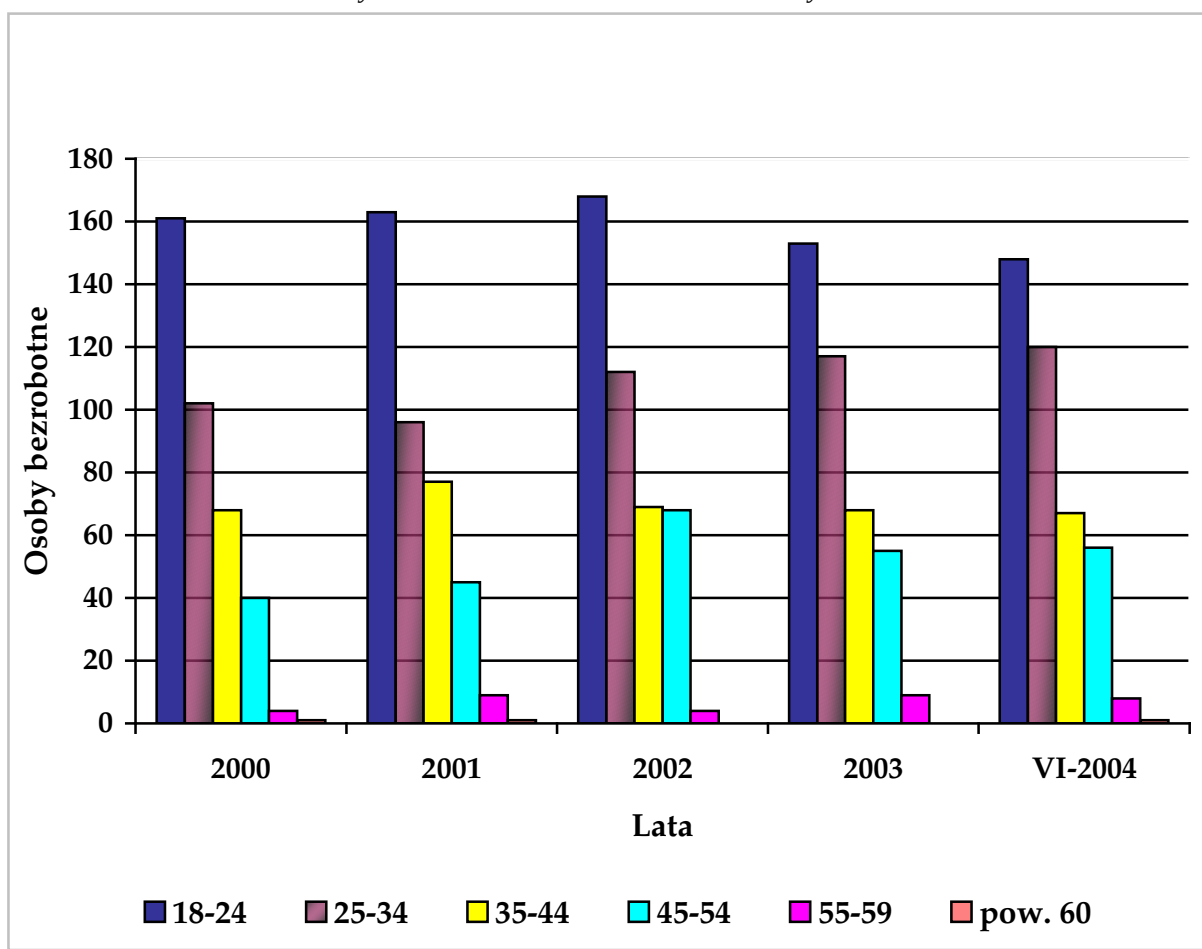
Z roku na rok liczba osób pozostających bez pracy wzrasta. Większość osób bezrobotnych to mężczyźni – w 2000 roku stanowili oni 55,85% tej grupy; w lipcu 2004 roku ich odsetek zmniejszył się do 51,75%. Prawo do zasiłku ma zaledwie 12,75% bezrobotnych, podczas gdy w 2000 roku było ich 24,67%. W grupie tej kobiety stanowią 31,22%, a 3,5 roku wcześniej stanowiły jeszcze 25%.

Dokładna analiza bezrobocia przeprowadzana jest według następujących kryteriów:

- ✓ wieku bezrobotnych
- ✓ czasu pozostawania na bezrobociu
- ✓ wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych.

a) struktura wiekowa osób bezrobotnych

Rys. 12. Struktura wiekowa osób bezrobotnych.

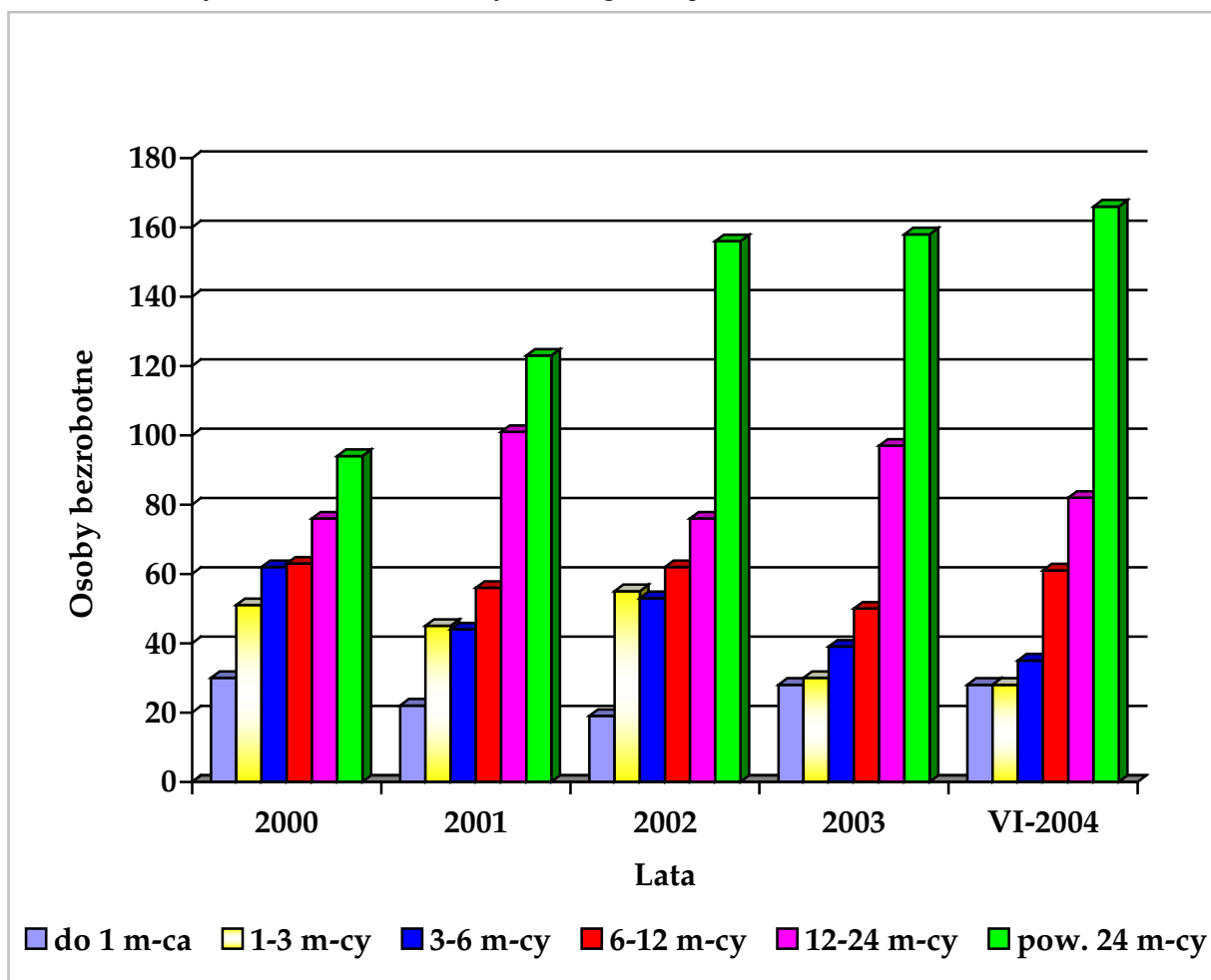
Źródło: Dane wg „Rozszerzonych informacji o bezrobociu...”

W ciągu ostatnich 4 lat proporcje między grupami wiekowymi osób bezrobotnych nie uległy znaczącym zmianom. Spadł nieznacznie udział bezrobotnych w wieku 18-24 lat, natomiast wzrósł udział osób w wieku 25-34 lata. Udział czterech grup wiekowych między 18 a 59 rokiem życia jest bardzo zróżnicowany, co nie odbiega zbytnio od norm ogólnopolskich. Przeważnie największe bezrobocie jest wśród osób młodych - do 24 roku życia – stanowią oni często ponad 40% ogółu bezrobotnych – na terenie Gminy Radziejów stanowi to 37% ogółu.

Liczba bezrobotnych praktycznie w każdym przedziale wiekowym utrzymuje się na stałym poziomie z małymi odchyleniami.

b) czas pozostawania na bezrobociu

Rys. 13. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu.

Źródło: Dane wg „Rozszerzonych informacji o bezrobociu...”

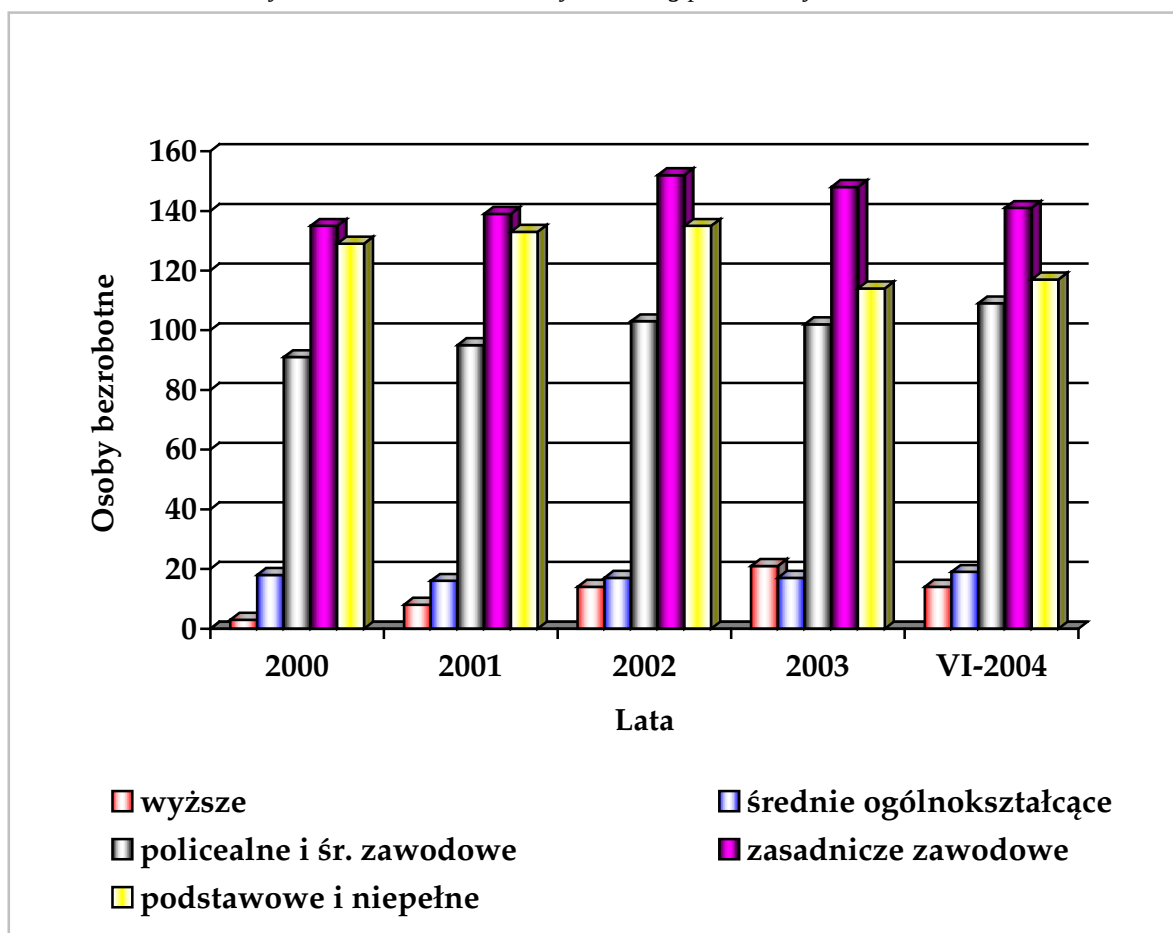
Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 12 miesięcy. Podczas gdy w 2000 roku było ich jeszcze 94 (25%), to w lipcu

2004 roku już 166 (41,5%). Proporcje udziałów poszczególnych grup uległy następującym zmianom:

- bezrobotni do 1 miesiąca – spadek udziału z 7,98% do 7% (z 30 do 28 osób),
- bezrobotni od 1 do 3 miesięcy – spadek udziału z 13,56% do 7% (z 51 do 28 osób),
- bezrobotni od 3 do 6 miesięcy – spadek udziału z 16,45% do 8,75% (z 62 do 35 osób),
- bezrobotni od 6 do 12 miesięcy – spadek udziału z 16,75% do 15,25% (z 63 do 61 osób),
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy – wzrost udziału z 20,21% do 20,5% (wzrost liczbowy z 76 do 82 osób),
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy – drastyczny wzrost udziału z 25% aż do 41,5% (wzrost liczbowy z 94 do 166 osób).

c) wykształcenie zarejestrowanych osób bezrobotnych

Rys. 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia.

Źródło: Dane wg „Rozszerzonych informacji o bezrobociu...”

Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zawodowym (aż ok. 35% bezrobotnych) oraz podstawowym (ok. 30%).

Należy także odnotować znaczny udział osób z wykształceniem średnim zawodowym (27%), a bardzo niski ze średnim ogólnokształcącym (ok. 5%), co wynika ze struktury zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym (14 osób, czyli nieznacznie ponad 3%).

3.3. Władze lokalne

Obecna Rada Gminy licząca 15 radnych została wybrana w wyborach powszechnych dnia 27 października 2002 roku. Przy Radzie Gminy działają następujące komisje:

- a) komisja kontrolno – rewizyjna,
- b) komisja budżetowa,
- c) komisja rolnictwa oraz spraw socjalnych,
- d) komisja oświaty i kultury.

Kadrę kierowniczą tworzą trzy osoby:

- a) Wójt Gminy
- b) Z-ca Wójta Gminy /Sekretarz Gminy
- c) Skarbnik Gminy

Struktura organizacyjna Urzędu Gminy obejmuje następujące referaty i stanowiska:

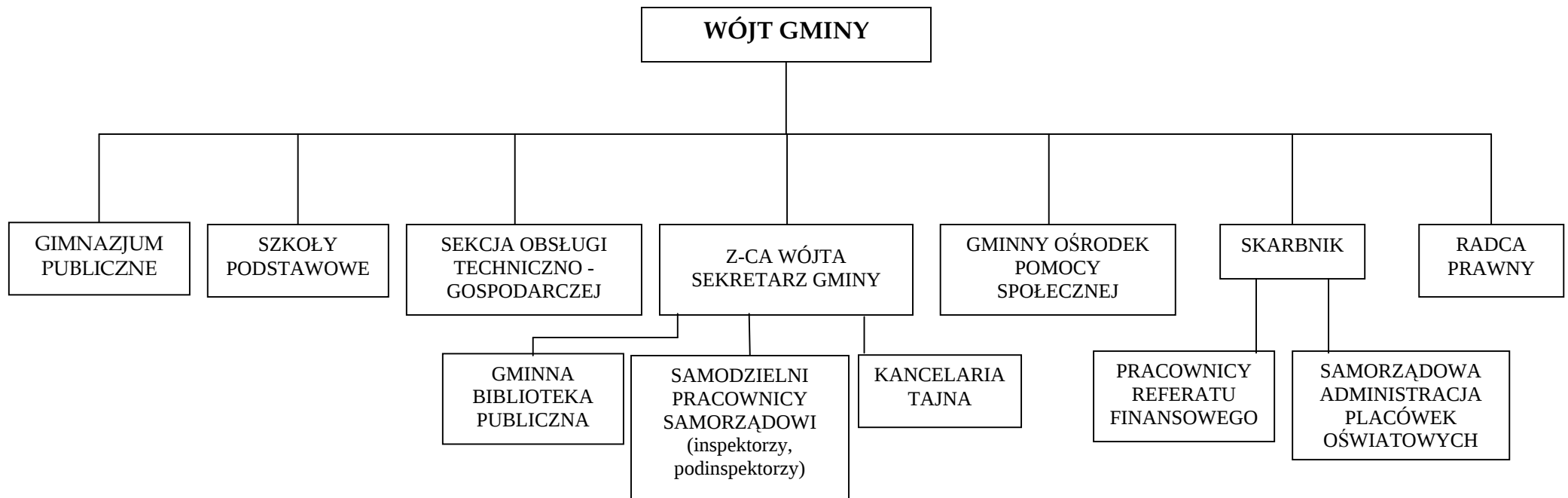
- 1. Referat finansowy:
 - 1.1. Inspektor ds. wymiaru podatków
 - 1.2. Inspektor ds. poboru podatków i opłat
 - 1.3. Inspektorzy ds. księgowości
 - 1.4. Inspektor ds. obsługi kasy
- 2. Jednostki organizacyjne wyodrębnione
 - 2.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
 - 2.2. Gminna Biblioteka Publiczna

- 2.3. Szkoły Podstawowe
- 2.4. Publiczne Gimnazjum
- 2.5. Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych
- 3. Sekcja Obsługi Techniczno-Gospodarczej
- 4. Samodzielne stanowiska

Obecnie (lipiec 2004) liczba etatów pracowników merytorycznych wynosi 25,5, w tym osób niepełnosprawnych – 1,00 (stopień lekki).

Na rysunku 15 przedstawiono szczegółowo strukturę organizacyjną Urzędu Gminy w Radziejowie.

Rys. 15. Struktura Organizacyjna Urzędu Gminy w Radziejowie

*Źródło: Załącznik do Zarządzenia Nr 81/04 Wójta Gminy Radziejów z dnia 8 września 2004 r.
w sprawie zmian w Regulaminie Urzędu Gminy w Radziejowie.*

IV. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

4.1. Sytuacja mieszkaniowa

W gminie Radziejów jest 1091 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 105.556 m². W większości są to mieszkania jednorodzinne. Mieszkania będące własnością osób prywatnych stanowią 91 % ogółu mieszkań w gminie, mieszkania będące własnością zakładów pracy stanowią około 4 %, mieszkania gminne stanowią około 3,5 %, mieszkania Skarbu Państwa stanowią 1 % ogółu mieszkań w gminie. Pozostałe mieszkania stanowią poniżej 1 % ogółu mieszkań w gminie. Najważniejsze dane, dotyczące sytuacji mieszkaniowej w Gminie, zestawiono poniżej (na podstawie informacji ze spisu powszechnego 2002).

Tab. 16. Struktura mieszkaniowa w gminie Radziejów.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>liczba mieszkań</i>	<i>powierzchnia użytkowa w m²</i>
liczba mieszkań ogółem, w tym stanowiące własność:	1091	105556
osób fizycznych	994	100154
spółdzielni mieszkaniowych	4	202
gminy	38	2178
Skarbu Państwa	12	650
zakładów pracy	42	2241
pozostałych podmiotów	1	131

Źródło: Na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

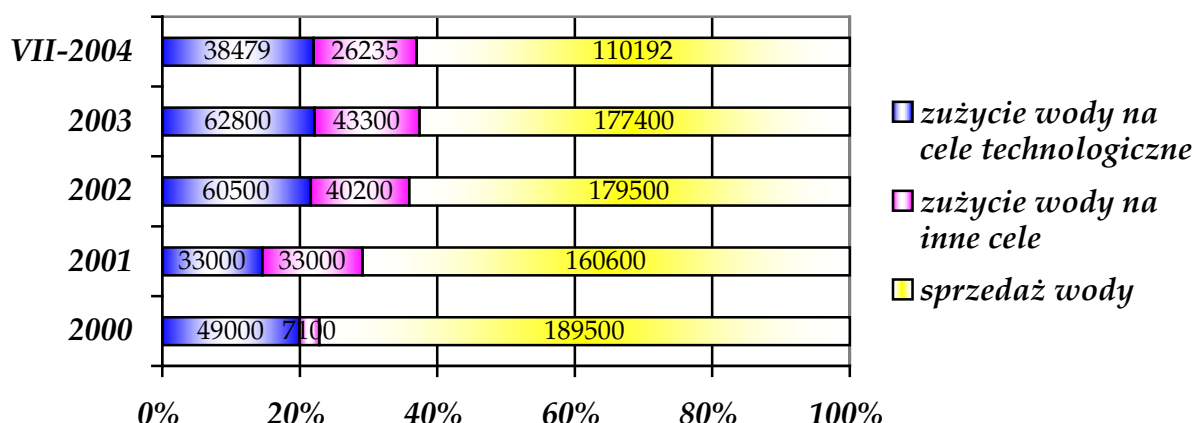
Na terenie Gminy działają dwie spółdzielnie mieszkaniowe: „STEJLON” w Broniewie i „RSP” w Starym Radziejowie oraz trzy wspólnoty mieszkaniowe: „ABSOLWENT”, „BELFER” i „NASZ DOM” – działające w Przemysce.

4.2. Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze gminy istnieją i funkcjonują systemy zaopatrzenia w wodę oparte na ujęciach wód głębinowych w miejscowości Płowce oraz w miejscowości Szostka. Wielkość średniodobowa poboru wody wg pozwoleń wodnoprawnych wynosi 720,0m³ na dobę w Płowcach i 1440,0m³ na dobę w Szostce. Obydwa ujęcia wody w pełni zabezpieczają zapotrzebowanie w wodę.

Woda z wodociągu wiejskiego zużywana jest na cele bytowo - gospodarcze ludności, instytucji, zakładów na potrzeby własne wodociągu i stacji uzdatniania wody oraz na cele przeciwpożarowe.

Rys. 16. Zestawienie zużycia wody z wodociągów na terenie Gminy Radziejów w latach 2000-2004.

	2000	2001	2002	2003	koniec lipca 2004
Wydobycie wody ogółem [m³]	245 700	226 600	280 200	283 500	174 906

Źródło: Wg danych UG.

Zużycie wody przez mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, wpływ na niewielkie wahania ma układ pogody w danym roku.

Gmina Radziejów zwodociągowana jest w blisko 100 % (99,2 %). Sieć rozdzielcza bez przyłączy liczy 100,2 km i jest do niej podłączonych 851 budynków mieszkalnych (tab. 15).

Tab. 17. Zestawienie długości sieci rozdzielczej oraz ilości budynków do niej podłączonych z terenu Gminy Radziejów w latach 2000-2004

		2000	2001	2002	2003	koniec lipca 2004
Długość sieci rozdzielczej bez przyłączy w [km]		98,7	98,7	98,7	100,2	100,2
Ilość budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania przyłączonych do sieci wodociągowej	budynki [szt.]	843	843	845	851	851
	mieszkania w tych budynkach	1045	1045	1047	1057	1057

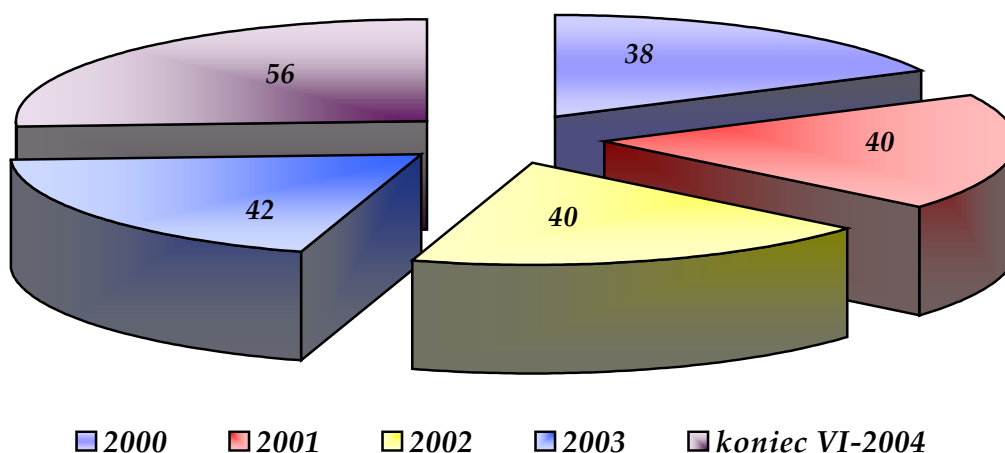
Źródło: Wg danych UG.

W ostatnich latach nastąpił bardzo mały przyrost nowych podłączeń do sieci wodociągowej. W ostatnich latach nie prowadzono inwestycji związanych z rozbudową sieci wodociągowej.

4.3. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy w miejscowości Broniewek znajduje się składowisko odpadów komunalnych eksploatowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGIEK” w Radziejowie. Składowisko to obsługuje zarówno teren miasta Radziejów jak i teren gminy Radziejów. Odpady odbierane są na podstawie zawartych umów z „EMPEGIEK”. Dane dotyczące ilości zawartych umów w poszczególnych latach zawarte zostały na rysunku poniżej.

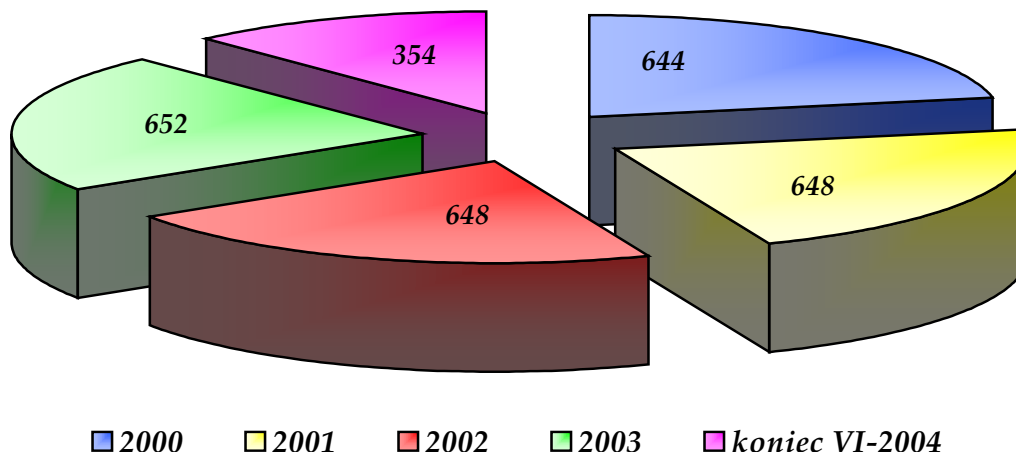
Rys. 17. Ilość zawartych umów z właścicielami nieruchomości na odbiór odpadów w latach .

Źródło: Wg danych EMPEGIEK.

Do końca czerwca 2004r. z terenu gminy odebrano 354m³ odpadów stałych. Dane za lata 2000 – 2004 zawarte zostały na rysunku 18.

Rys. 18. Ilość odebranych odpadów stałych w m³.

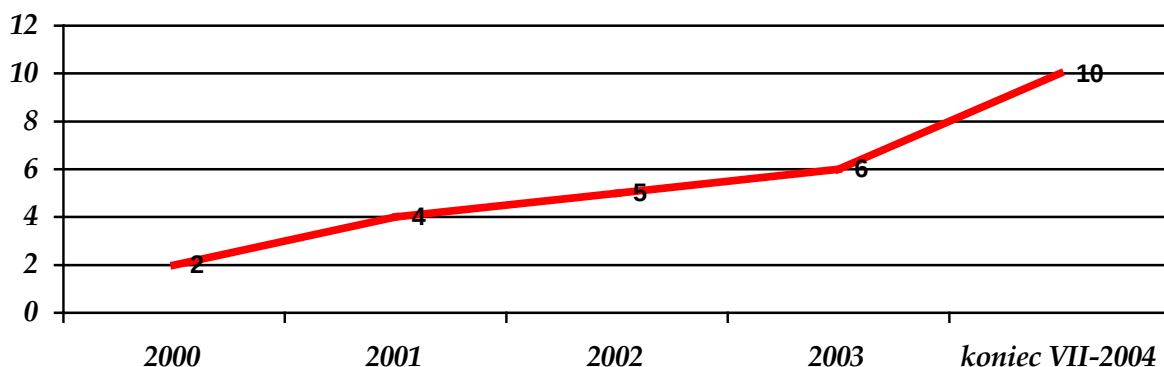
Źródło: Wg danych EMPEGIEK.

Poziom produkcji odpadów komunalnych w badanym okresie kształtował się na równym poziomie i taka ilość odpadów komunalnych została odebrana przez „EMPEGIEK” i wywieziona na wysypisko śmieci. Odpady te nie są segregowane.

4.4. Kanalizacja

Na terenie gminy nie funkcjonują zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Jedynie sieć rozdzielcza z terenu miasta odbiera ścieki z dziesięciu przyłączy do budynków mieszkalnych na terenie gminy. Ilość przyłączy kanalizacyjny sukcesywnie wzrasta. W roku 2000r. takie przyłącza na terenie gminy były dwa i z kolejnym rokiem ilość przyłączy zwiększała się co zostało przedstawione na wykresie.

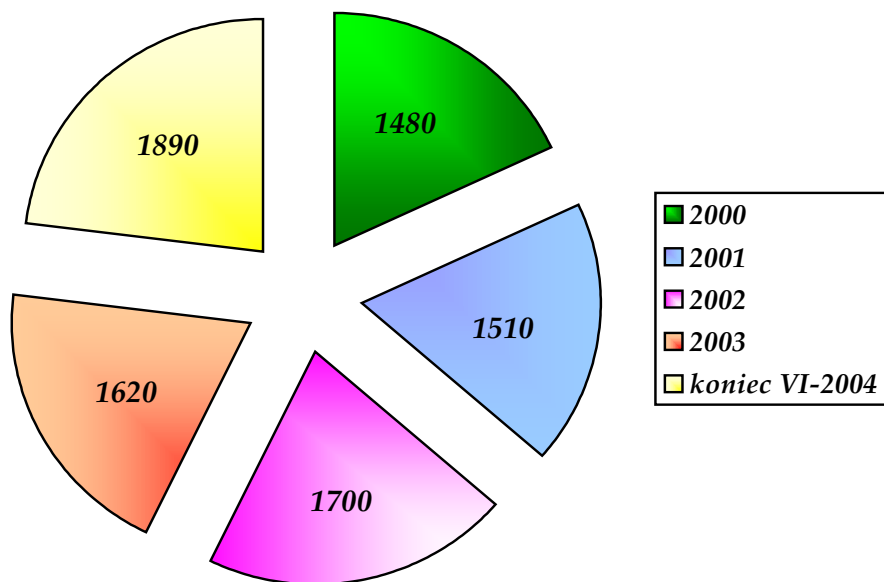
Rys. 19. Ilość przyłączy kanalizacyjnych w latach.

Źródło: Wg danych EMPEGIEK.

Ścieki odbierane są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGIEK” w Radziejowie i trafiają do miejskiej oczyszczalni ścieków w Broniewku. Do końca czerwca 2004 r. z terenu gminy odebrano 1890 m³ odpadów płynnych. Dane za poprzednie lata zawarte zostały na rysunku poniżej.

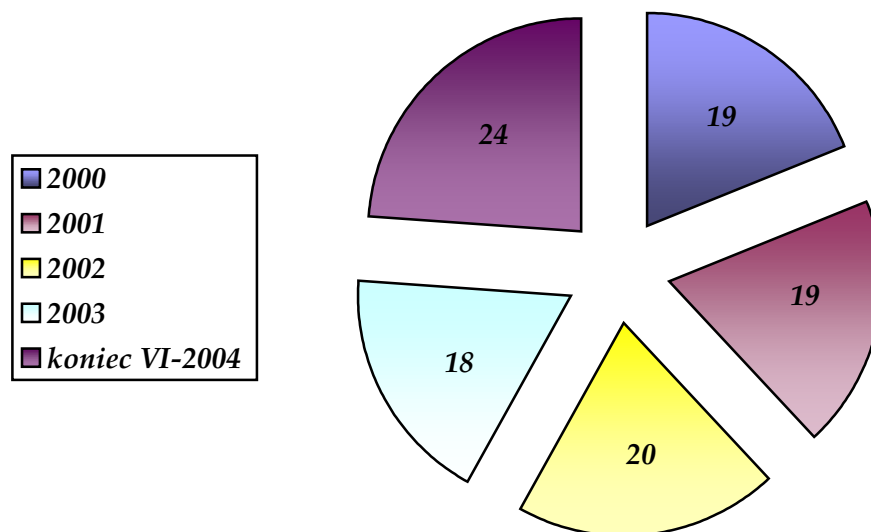
Rys. 20. Zestawienie odbioru odpadów z terenu gminy Radziejów w latach 2000 – VI-2004.

Źródło: Wg danych EMPEGIEK.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGIEK” w Radziejowie odbiera nieczystości płynne również na podstawie doraźnych umów. Do końca czerwca 2004r. zawarto 24 doraźne umowy na wywóz nieczystości płynnych z terenu gminy (patrz rys. 21).

Rys. 21. Ilość doraźnych umów w zakresie wywozu nieczystości płynnych.

Źródło: Wg danych EMPEGIEK.

Na terenie gminy występują dwie zakładowe oczyszczalnie ścieków, w Starym Radziejowie przy RSP i w Broniewie przy Spółdzielni Mieszkaniowej „Stejlon”. Oczyszczalnie te obsługują kompleksy zamieszkania zbiorowego wielorodzinnego.

4.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepłą i gaz

Infrastruktura energetyczna

Obszar gminy Radziejów obsługiwany jest przez Zakład Energetyczny Toruń S.A. – Rejon Energetyczny Radziejów. Przez teren gminy przebiegają następujące linie wysokiego napięcia, wymagające odpowiednich stref wolnych od zabudowy (100 i 80 m):

- ☞ linia 220 kV Włocławek – Pątnów,
- ☞ linia 110 kV Piotrków Kujawski – Kruszwica.

Moc zainstalowana w transformatorach na terenie gminy jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb gospodarczych i bytowych.

Na terenie gminy znajduje się 79 stacji transformatorowych SN/nn. W tabeli poniżej zawarte zostały ilości odbiorców energii elektrycznej z podziałem na grupy taryfowe.

Tab. 18. Ilość odbiorców energii elektrycznej w latach 2002-2003 z podziałem na grupy taryfowe.

	2002	2003
<i>Grupa taryfowa C (działalność gospodarcza, w tym oświetlenie uliczne)</i>	130	133
<i>Grupa taryfowa G (gospodarstwa domowe)</i>	1258	1265

Źródło: Wg danych ZE Toruń S.A. RE Radziejów.

Jak widać w tabeli powyżej, ilość odbiorców energii elektrycznej w latach 2002 – 2003 zwiększyła się nieznacznie, bo o 10 odbiorców.

Tab. 19. Sprzedaż energii elektrycznej w grupach taryfowych (bez odbiorców przemysłowych z mocą > 40 kW).

	<i>Grupa taryfowa C (działalność gospodarcza, w tym oświetlenie uliczne)</i>	<i>Grupa taryfowa G (gospodarstwa domowe)</i>
2002	733902 kWh	3730875 kWh
2003	746143 kWh	3742987 kWh

Źródło: Wg danych ZE Toruń S.A. RE Radziejów.

Na terenie gminy funkcjonują 4 siłownie wiatrowe, dostarczające ok. 300 kWh energii elektrycznej (dane z 7 m-cy 2004 roku).

Na terenie gminy zainstalowanych jest obecnie 380 sztuk działających opraw oświetleniowych.

Długość linii energetycznej na terenie gminy wynosi:

- nn – 132,33 km,
- SN (napowietrzna) – 83,4 km,
- SN (kablowa) – 0,62 km.

Plany rozwojowe ZE na najbliższe lata dotyczące terenu gminy Radziejów:

Planowane zabiegi rozwojowo modernizacyjne:

1. Budowa stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 linii napowietrznej SN oraz wymiana przewodów w istniejących liniach napowietrznych nn ze stacji SN/nn Szostka A i Szostka B. (2004 r.);

2. Budowa stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 linii napowietrznej SN oraz wymiana przewodów w istniejących liniach napowietrznych nn ze stacji SN/nn Bieganowo 1 i Bieganowo 2. (2005 r.);
3. Budowa stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 linii napowietrznej SN oraz wymiana przewodów w istniejących liniach napowietrznych nn ze stacji SN/nn Płowce 3 i Płowce 4. (2007 r.);
4. Budowa stacji transformatorowych SN/nn szt. 3 linii napowietrznej SN oraz wymiana przewodów w istniejących liniach napowietrznych nn ze stacji SN/nn Czołowo A, B, 1, 2. (2007 r.);
5. Budowa stacji transformatorowych SN/nn szt. 1 linii napowietrznej SN oraz wymiana przewodów w istniejącej linii napowietrznej nn ze stacji SN/nn Leonowo. (2008 r.).

Planowane remonty kapitalne:

1. Remont istniejących linii napowietrznych nn zasilanych ze stacji transformatorowych SN/nn Szostka A i Szostka B (wymiana słupów, opraw oświetleniowych, przewodów o tych samych przekrojach) oraz istniejących stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 (2004 r.);
2. Remont istniejących linii napowietrznych nn zasilanych ze stacji transformatorowych SN/nn Bieganowo 1 i Bieganowo 2 (wymiana słupów, opraw oświetleniowych, przewodów o tych samych przekrojach) oraz istniejących stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 (2005 r.);
3. Remont istniejących linii napowietrznych nn zasilanych ze stacji transformatorowych SN/nn Płowce 3 i Płowce 4 (wymiana słupów, opraw oświetleniowych, przewodów o tych samych przekrojach) oraz istniejących stacji transformatorowych SN/nn szt. 2 (2007 r.);
4. Remont istniejących linii napowietrznych nn zasilanych ze stacji transformatorowych SN/nn Czołowo A, B, 1, 2 (wymiana słupów, opraw oświetleniowych, przewodów o tych samych przekrojach) oraz istniejących stacji transformatorowych SN/nn szt. 4 (2007 r.);
5. Remont istniejącej linii napowietrznej nn zasilanej ze stacji transformatorowej SN/nn Leonowo (wymiana słupów, opraw

oświetleniowych, przewodów o tych samych przekrojach) oraz istniejącej stacji transformatorowej SN/nn szt, I (2008 r.).

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Radziejów zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach pozakładowych. Są to więc tradycyjne źródła, w których najczęściej jako opał używane są węgiel, koks i coraz częściej olej opałowy oraz gaz bezprzewodowy. Gaz bezprzewodowy wykorzystywany jest głównie w kotłowniach szkolnych.

Zaopatrzenie w gaz

W gminie rozwinięta jest gospodarka gazem bezprzewodowym, który używany jest w gospodarstwach domowych. Około 76% gospodarstw zaopatruje się w gaz z butli gazowych.

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokoprężny DN 700 Gustorzyn – Mogilno.

4.6. Telefonizacja

Gmina Radziejów obsługiwana jest od roku 1998 przez telefoniczną centralę cyfrową RSM 5ESS firmy LUCENT.

Ilość abonentów z terenu miasta i gminy przyłączonych do centrali w Radziejowie, przedstawiona została w tabeli 20.

Tab. 20. Ilość abonentów przyłączonych do centrali na lata 2000 – lipiec 2004.

	Lata	2000	2001	2002	2003	07/2004
	Ilość abonentów	2655	2665	2651	2695	2608

Źródło: Wg danych TP.S.A.

Jak widać w tabeli powyżej, ilość abonentów na terenie miasta i gminy podłączonych do sieci telekomunikacyjnej uległa w I połowie tego roku obniżeniu o 87. W poprzednich latach wahania były znikome.

W chwili obecnej wg danych Telekomunikacji Polskiej S.A. ze stałego dostępu do internetu korzysta 115 abonentów, w tym:

- 16 abonentów w technologii SDI,
- 99 abonentów w technologii ADSL.

Co do informacji nt. korzystania z internetu metodą dial-up (poprzez modem telefoniczny) TP S.A. nie gromadzi takich danych w formie raportów.

Telekomunikacja Polska S.A. w 2005 roku planuje rozbudowę istniejącego węzła ADSL o dodatkowe 72 porty, oraz rozbudowę sieci miejscowej dla 48 POTS, 2 ISDN oraz 15 ADSL.

Obok telefonii przewodowej rozwija się również telefonia komórkowa. Wszystkie sołectwa i wsie posiadają łączność telefoniczną.

4.7. Drogownictwo i komunikacja

Obsługę komunikacyjną gminy Radziejów zapewnia system dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym o łącznej długości 153,65 km.

Na pełną infrastrukturę drogową w gminie Radziejów składają się następujące drogi:

- **Droga krajowa** (Włocławek – Radziejów – Kruszwica – Anusin) – o długości 12,1 km;
- **Droga wojewódzka** (Ciechocinek – Radziejów – Konin) – o długości 5,3 km;
- **Powiatowe** o łącznej długości 46,5 km w tym:
 - ☞ drogi o nawierzchni twardej, asfaltowej – 43,6 km,
 - ☞ drogi o nawierzchni gruntowej – 2,9 km
- **Gminne** – o łącznej długości 89,75 km, w tym:
 - ☞ Drogi o nawierzchni twardej, asfaltowej – 18,75 km,
 - ☞ Drogi o nawierzchni gruntowej około 71 km.

Podstawę połączeń drogowych na terenie gminy stanowią drogi powiatowe i gminne.

4.8. Usługi dla ludności

- **Stacje benzynowe** – na terenie Gminy nie występują, najbliższe to : PKN Orlen ul. Komunalna w Radziejowie, oraz OLKOP przy ulicy Armii Krajowej.
- **Banki** – na terenie Gminy nie występują, najbliższe to :
 - o PKO BP S.A. ul Toruńska,
 - o PEKAO S.A. ul. Brzeska,
 - o Bank Spółdzielczy ul. Kościuszki.
- **Urząd pocztowy** – na terenie Gminy nie występuje, najbliższy to : Urząd pocztowy w Radziejowie, ul. Rynek.

V. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

5.1. Przedsiębiorcy

Według stanu na dzień 20-09-2004 r. w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Radziejów figuruje 98 przedsiębiorców (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą).

W tabeli 21 porównano strukturę działalności gospodarczej w latach 2003 i na koniec września 2004:

Tab. 21. Porównanie zaewidencjonowanych działalności wg podziału na branże w latach 2003 i IX-2004.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2003</i>	<i>wrzesień 2004</i>
<i>handel i gastronomia</i>	48	48
<i>usługi transportowe</i>	12	10
<i>usługi remontowo-budowlane i murarskie</i>	6	7
<i>usługi ślusarskie i tokarskie</i>	4	3
<i>usługi stolarskie i obróbka drewna</i>	5	4
<i>usługi projektowe</i>	3	3
<i>inne usługi</i>	11	9
<i>mechanika pojazdowa</i>	6	6
<i>nauka jazdy</i>	4	4
<i>produkcja i wytwórstwo</i>	4	4
RAZEM	103	98

Źródło: Wg danych UG.

W 2003 roku zarejestrowanych zostało 13 przedsiębiorców, natomiast wykreślono z ewidencji 15. W 2004 roku zarejestrowano 10 przedsiębiorców, a wykreślono 15.

Na terenie gminy najbardziej rozwiniętą działalnością jest handel. Jest to głównie handel płodami rolnymi, środkami do produkcji rolnej, handel artykułami spożywczymi i przemysłowymi. Słabo rozwinięte jest natomiast przetwórstwo rolne. Do nielicznych jego przedstawicieli zaliczyć można:

- PPHU „Szudzik” w Czołowie, które prowadzi skup i przetwórstwo zbożowe,

- Zakład Produkcyjno – Usługowy „Laura: Gabriela Paliwoda Płowce, który produkuje i prowadzi usługi w zakresie suszenia, czyszczenia i konfekcjonowania warzyw i ziół, oraz
- Zakład Produkcji Przypraw Ziołowych „Uniher” Jadwiga Szykowska, który produkuje i konfekcjonuje przyprawy ziołowe.

Obsługą rolnictwa zajmuje się też:

- Zakład Zaopatrzenia Rolnictwa „Agro - chem” Jerzy Hełminiak Czołówek – sprzedaż środków ochrony roślin,
- Karol Sołtysiak Stary Radziejów – naprawa sprzętu rolniczego.

Z zakładów wytwórczo – produkcyjnych na terenie gminy funkcjonują obecnie:

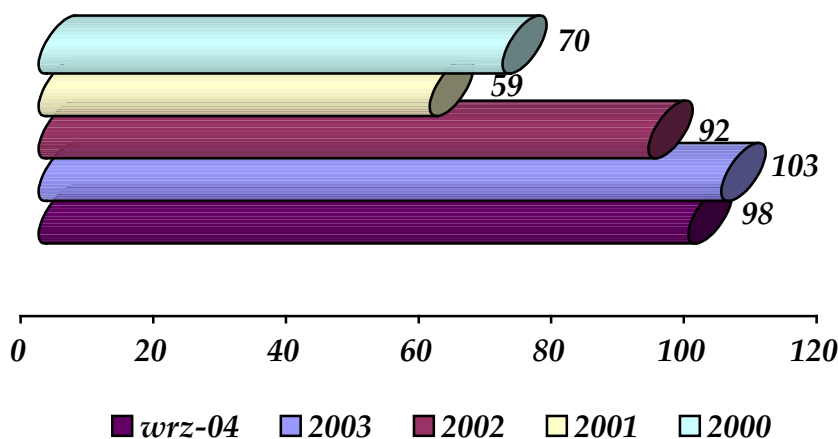
- produkcja pustaków Tomasz Janiak Skibin i Wojciech Modrzejewski Skibin,
- wypiek i sprzedaż pieczywa i wyrobów cukierniczych Eliza I Zenon Banaś Broniewek, oraz
- wypiek wyrobów cukierniczych Jacek Rolirad Pruchnowo.

Do większych zakładów działających na terenie gminy należy zaliczyć:

- ✓ PPHU „Madagier” w Czołowie – sprzedaż węgla i nawozów, oraz
- ✓ PHU „Węglor” Sławomir Gadaliński Bieganowo – sprzedaż opału, materiałów budowlanych, nawozów i pasz.

Poniżej przedstawione zostało porównanie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2000 do września 2004.

Rys. 22. Zmiana liczby przedsiębiorców w latach.

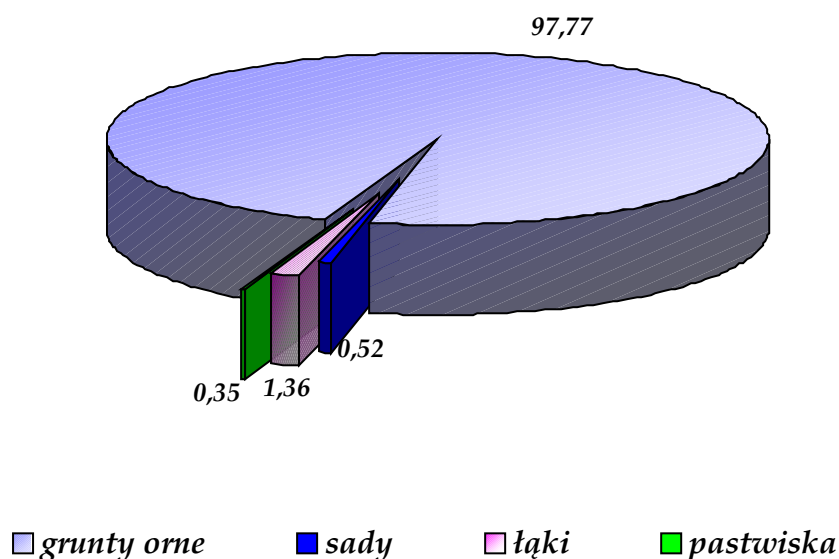
Źródło: Opracowano na podstawie Ewidencji Działalności Gospodarczej UG.

5.2. Rolnictwo

Niezmiennie od początków istnienia gminy rolnictwo jest główną i najważniejszą gałęzią dochodowości zamieszkującej ją ludności.

Struktura wykorzystania użytków rolnych została przedstawiona na poniższym rysunku.

Rys. 23. Struktura użytków rolnych w gminie.

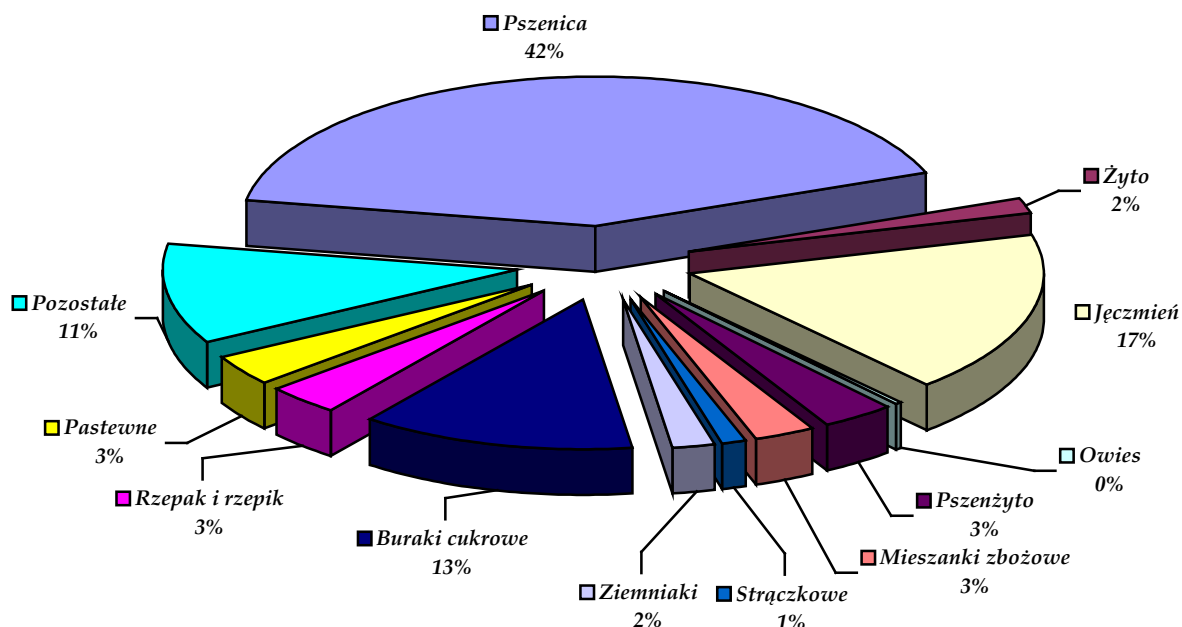

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego, Bydgoszcz 2003.

Jak widać na powyższym rysunku najwięcej bo aż prawie 98 % powierzchni ogólnej użytków rolnych w gminie stanowią grunty orne, natomiast nieznaczną część pozostałe użytki, czyli sady, łąki i pastwiska.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wykorzystania użytków ornych dla poszczególnych upraw.

Rys. 24. Struktura upraw w gminie.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego, Bydgoszcz 2003.

Z powyższego rysunku można wywnioskować, iż największą popularnością wśród upraw cieszą się m.in. zboża (ok. 67%) oraz rośliny okopowe (ok.15%).

Na terenie Gminy znaczną rolę odgrywa również hodowla, przede wszystkim trzody chlewnej.

Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione w tabeli 22.

Tab. 22. Hodowla w gminie.

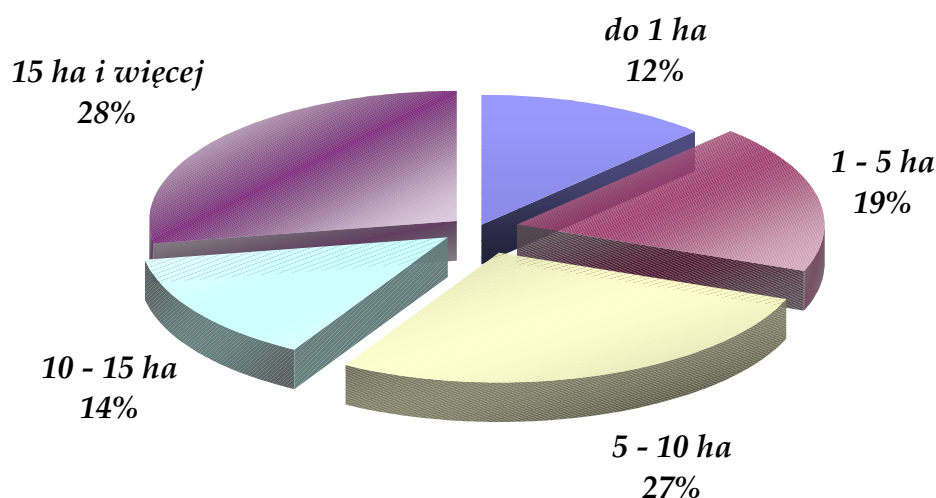
Wyszczególnienie	Bydło	Trzoda chlewna	Owce	Kozy	Konie	Króliki	Pnie pszczele	Drób	RAZEM
Ilość sztuk	3077	12397	35	56	15	92	59	18328	34059
%-wy udział poszczególnych gatunków zw.	9,03%	37,00%	0,10%	0,16%	0,04%	0,27%	0,17%	53,81%	100%

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego, Bydgoszcz 2003.

W sumie na terenie Gminy obecnie znajduje się około 695 indywidualnych gospodarstw rolnych.

Najważniejsze dane na temat wielkości gospodarstw rolnych w Gminie zostały przedstawione na kolejnym rysunku.

Rys. 25. Liczba gospodarstw wg powierzchni.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego, Bydgoszcz 2003.

Z powyższych informacji wynika, że 19% liczby gospodarstw (129 gospodarstw) to gospodarstwa małe – o powierzchni do 5 ha. Można przypuszczać, że gospodarstwa te w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli. Z kolei dużych gospodarstw, o powierzchni powyżej 15 ha, jest łącznie 194.

5.3. Zatrudnienie

Wg danych Urzędu Statystycznego na terenie gminy Radziejów w roku 2002 zatrudnionych było w sumie 4430 osoby, z czego dochód z pracy czerpały 2923 osoby, natomiast pozostałe 1507 osób pozyskiwały go z innych źródeł (renty, emerytury i inne).

Z ogólnej liczby 4430 osób mniej niż połowa, bo 2203 os. to mężczyźni. Większość stanowią kobiety – 2227 osób.

VI. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY

6.1. *Pomoc społeczna*

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie jest jednostką organizacyjną Gminy, funkcjonuje od 1 kwietnia 1992r., powstał w wyniku podziału Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie działa na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r., o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64 poz 593 z 2004r. z późn. zmianami) oraz Statutu przyjętego Uchwałą Rady Gminy.

Obszarem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest Gmina Radziejów. W skład ośrodka wchodzi Kierownik- odpowiedzialny za całokształt pracy Ośrodka powołany przez Wójta Gminy oraz pracownicy socjalni przeprowadzający wywiady rodzinne (środowiskowe) w miejscu zamieszkania osób i rodzin ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej.

Celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar pomocy jest dostosowana do okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy, uzależnione jest od posiadanych środków.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie należy analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej; przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą, świadczeń; pobudzanie społecznej aktywności w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin; pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi i inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy.

W celu złagodzenia skutków bezrobocia rodzinom i osobom bezrobotnym przyznawane są zasiłki okresowe i celowe. Dzieci z terenu Gminy Radziejów objęte

są dożywianiem, w okresie jesienno- zimowym otrzymują pomoc w formie bułki i herbaty.

Tab. 23 i 24. świadczenia udzielone przed GOPS Radziejów w latach.

a) zadania własne

Lp.	Treść	2000		2001		2002		2003	
		Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty
1	Posiłki	591	36.084	597	49.003	576	50.517	574	45.059
2	Ubranie	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Zasiłki celowe	99	40.991	82	26.127	123	36.687	124	45.454
4	Usługi opiekuńcze	6	10.226	6	6.892	4	4.894	2	3.519
X	Razem:	696	87301	685	82022	703	92098	700	94032

b) zadania zlecone

Lp.	Treść	2000		2001		2002		2003	
		Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty	Liczba odbiorców	Koszty
1	Zasiłki stałe	15	51.788	14	58.344	15	63.186	18	74.404
2	Zasiłki stałe wyrównawcze	15	26.206	17	32.045	12	30.629	18	35.395
3	Zasiłki okresowe gwarantowane	6	12.000	-	-	-	-	-	-
4	Zasiłki okresowe	72	49.658	87	69.086	86	63.762	55	21.101
5	Renty socjalne	16	64.320	19	77.740	24	88.082	30	92.325
6	Macierzyński zasiłek okresowy	13	8.426	15	7.339	13	13.595	14	13.985
7	Macierzyński zasiłek jednorazowy	10	1.869	10	1.830	11	2.181	14	2.814
8	Bilet kredytowany	-	-	-	-	-	-		
9	Zasiłki celowe na pokrycie wyd. związanych w wyniku klęski żywiołowej	-	-	-	-	-	-	185	11.647
X	Razem:	147	214.267	162	246384	161	261.435	334	251671

Źródło: Opracowano na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie.

Tab. 25. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w Gminie Radziejów (Źródło: Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie.).

Wyszczagólnienie	2000			2001			2002			2003		
	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. rodzin	L. osób w rodzinach	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. rodzin	L. osób w rodzinach	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. rodzin	L. osób w rodzinach	L. osób, którym przyznano świadczenia	L. rodzin	L. osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych	653	402	1.846	759	437	1.823	715	411	1.715	956	592	1.784
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	131	128	502	144	136	545	148	139	529	310	307	466
Praca socjalna – ogółem, w tym: wyłącznie praca socjalna	X	114	478	X	95	397	X	98	393	X	98	381
Razem:	784	644	2826	903	668	2765	863	648	2.637	1.266	997	2.631

Gminny Ośrodek współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w ułatwieniu znalezienia pracy dla osób chronicznie bezrobotnych i niezaradnych życiowo. Współpracuje z Gminną Komisją d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu skierowania i umieszczenia osób uzależnionych od alkoholu na leczenie dobrowolne lub przymusowe. Utrzymuje ścisłe kontakty z Klubem Anonimowych Alkoholików przy klasztorze O.O. Franciszkanów w Radziejowie. W zakresie świadczenia usług opiekuńczych u osób samotnych, przewlekle chorych GOPS współpracuje ze stowarzyszeniem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej.

Tab. 26. Powody przyznania pomocy.

Lp.	Treść	2000		2001		2002		2003	
		liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Niepełnosprawność	65	198	105	431	71	292	85	247
2	Długotrwała choroba	66	162	101	284	83	234	42	122
3	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	162	696	205	983	212	1.014	171	840
4	Ubóstwo	238	958	225	939	192	802	194	723
5	Alkoholizm	26	73	25	69	24	65	23	63
6	Bezrobocie	107	414	115	437	112	426	127	484
7	Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	111	22	107	19	94	17	85
8	Bezdomność	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Narkomania	-	-	-	-	-	-	-	-
X	Razem:	685	2.612	798	3.250	713	2.927	659	2.564

W 2000r. spośród 518 rodzin, 409 było rodzinami z dziećmi, 17 to rodziny niepełne a 35 to rodziny emerytów i rencistów.

W 2001r. spośród 538 rodzin, 373 było rodzinami z dziećmi, 23 to rodziny niepełne a 68 to rodziny emerytów i rencistów.

W 2002r. spośród 438 rodzin, 343 było rodzinami z dziećmi, 24 to rodziny niepełne a 66 to rodziny emerytów i rencistów.

W 2003r. spośród 441 rodzin, 348 było rodzinami z dziećmi, 13 to rodziny niepełne a 49 to rodziny emerytów i rencistów.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie planuje kontynuować dotychczasowe formy pomocy, ponadto poszerzy o współpracę z kościołem i wolontariuszami.

6.2. Bezpieczeństwo na terenie Gminy

Teren gminy Radziejów jest obsługiwany przez dwóch dzielnicowych tut. Komendy Powiatowej Policji. Poniżej prezentujemy ich rejony służbowe oraz podstawowe zagadnienia, w zakresie których można się zwracać w celu uzyskania pomocy.

Dzielnica Nr 1

sierż.szt. Tadeusz Sobkowiak

tel. 285 36 11 wew. 203 lub 997

Obsługiwany teren gminy: Szybka, Kolonia Wąsewo, Czołówek, Czołowo, Broniewo, Broniewek, Szostka, Przemystka, Płowki, Łany Wybranieckie.

Dzielnica Nr 2

asp. Dariusz Rolewski

tel. 2853611 wew. 203 lub 997

Obsługiwany teren gminy: Zagorzyce, Pruchnowo, Opatowice, Stary Radziejów, Plebanka, Bieganowo, Skibin, Płowce, Piołunowo, Kłonówek, Kwilno, Rokitki, Biskupice, Tarnówka.

Od dzielnicowych można oczekiwać pomocy m.in. w sprawach:

- ✓ Konfliktów sąsiedzkich, Podstawowego poradnictwa prawnego,
- ✓ Udzielania pomocy ofiarom przestępstw,
- ✓ Udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- ✓ Rozwiązywania problemów rodzinnych o podłożu patologicznym (alkoholizm, narkomania),
- ✓ Pomocy nieletnim zagrożonym demoralizacją,
- ✓ Inspirowania najskuteczniejszych metod technicznego zabezpieczenia mienia, Przeciwdziałaniu zjawiskom sprzyjającym popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

Na terenie gminy Radziejów w ostatnich latach zgłoszono następujące rodzaje przestępstw:

Tab. 27. Zestawienie przestępstw zaistniałych na terenie gminy Radziejów w latach.

<i>Rodzaj przestępstwa</i>	2001	2002	2003	I poł. 2004
1. Zabójstwa	0	0	0	0
2. Gwałty	0	1	0	0
3. Uszkodzenie ciała	1	2	2	1
4. Udziały w bójkach lub pobiciach	7	2	8	2
5. Kradzieże	35	28	52	21
6. Kradzieże rozbójnicze, wymuszenia rozbójnicze, rozboje	1	2	10	6
7. Kradzieże z włamaniem	59	34	54	19
8. Przestępstwa drogowe	110	134	131	42
9. Przestępstwa o charakterze kryminalnym	194	157	211	112
10. Przestępstwa o charakterze gospodarczym	57	103	140	33
11. Pozostałe	39	49	18	11
RAZEM	400	443	500	198

Źródło: Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Radziejowie.

Poniżej prezentujemy informacje dotyczące przestępczości z terenu gminy Radziejów wg danych Komendy Powiatowej Policji w Radziejowie.

Tab. 28. Wskaźnik wykrywalności przestępstw.

<i>Lata</i>	2001	2002	2003	I poł. 2004
Wskaźnik wykrywalności	84,3	85,9	80,1	82,3

Źródło: Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Radziejowie.

Jak w tabeli 26 wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie gminy jest wysoki i utrzymuje się praktycznie na niezmiennym poziomie od paru lat.

W tutejszej Komendzie Powiatowej Policji liczba osób zatrudnionych przedstawia się następująco:

Tab. 29. Ilość osób zatrudnionych w KPP w Radziejowie.

<i>Ilość osób zatrudnionych</i>	2001	2002	2003	I poł. 2004
ogółem	76	76	74	72
w tym, obsługujących teren gminy Radziejów	8	8	8	8

Źródło: Opracowano na podstawie danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Radziejowie.

6.3. Straż Pożarna

Teren Gminy Radziejów obsługiwany jest przez Państwową Straż Pożarną z siedzibą w Radziejowie.

Dodatkowo na terenie Gminy Radziejów funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej z siedzibami w Broniewie, Płowcach, Starym Radziejowie i Szostce.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy.

Tab. 30. Liczba członków OSP w Gminie.

Członkowie OSP	Ogółem	Broniewo	Płowce	Stary Radziejów	Szostka
<i>Czynni</i>	90	15	32	30	13
<i>Wspierający</i>	3	-	-	1	2
<i>Honorowi</i>	8	-	2	1	5
OGÓŁEM	101	15	34	32	20

Źródło: Na podstawie danych UG.

Tab. 31. Liczba członków OSP w latach 2000-2004.

Lata	Ogółem	Broniewo	Płowce	Stary Radziejów	Szostka
2000	112	18	40	33	21
2001	101	18	37	32	14
2002	82	11	36	23	11
2003	101	15	34	32	20

Źródło: Na podstawie danych UG.

W latach 2000-2004 zakupiono następujący sprzęt specjalistyczny:

- Samochód pożarniczy – ŻUK,
- piła spalinowa,
- węże strażackie.

Całkowity koszt wydatkowany na zakup sprzętu i umundurowania wyniósł 35757,00 zł.

ZARZĄDY OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH GMINY RADZIEJÓW

ZARZĄD GMINNY ZWIĄZKU OSP RP W RADZIEJOWIE (działa od 26 marca 1998 roku)

Skład Zarządu:

- Prezes - Leszek Rosół
- Wiceprezes - Henryk Dolata
- Wiceprezes - Jan Matuszewski
- Komendant Gminny - Zbigniew Zmierzak
- Sekretarz - Leopold Bartczak
- Skarbnik - Czesław Tomczak
- Członek - Henryk Tomczak

*Prezes Zarządu Gminnego –
- Leszek Rosół*

Ochotnicza Straż Pożarna w
Broniewie powstała w 1987 roku,
liczy 16 członków czynnych

Skład Zarządu:

- Prezes - Tadeusz Przybylski
- Naczelnik - Zbigniew Zmierzak
- Sekretarz - Waldemar Szajkowski
- Skarbnik - Adam Banasiak
- Gospodarz - Marian Nowakowski

Tadeusz Przybylski Zbigniew Zmierzak

Ochotnicza Straż Pożarna w Pławach
powstała w 1918 roku, liczy 28 członków
czynnych, 2 honorowych

Skład Zarządu:

- Prezes - Leopold Bartczak
- Wiceprezes - Tadeusz Acałski
- Naczelnik - Henryk Dolata
- Z-ca Naczelnika - Adam Krysztoforski
- Sekretarz - Stefan Ozimiński
- Skarbnik - Franciszek Walczak
- Gospodarz - Ludwik Lijewski
- Członek Zarządu - Jan Miliński
- Członek Zarządu - Marek Piernik

Leopold Bartczak Henryk Dolata

Ochotnicza Straż Pożarna w Starym
Radziejowie powstała w 1916 roku,
liczy 30 członków czynnych, 1
honorowy, 1 wspierający.

Skład Zarządu:

- Prezes - Henryk Tomczak
- Wiceprezes - Andrzej Bajerski
- Naczelnik - Stanisław Żbikowski
- Sekretarz - Jacek Banaszkiewicz
- Skarbnik - Czesław Zóltkowski
- Gospodarz - Bogumił Jończak

Henryk Tomczak Stanisław Żbikowski

Ochotnicza Straż Pożarna w
Szostce powstała w 1917 roku, liczy
11 członków czynnych

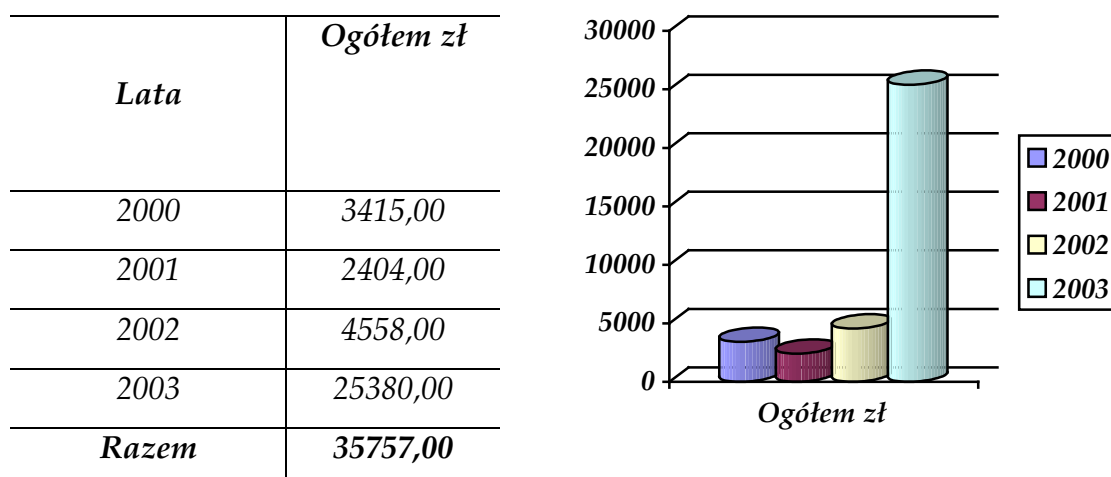
Skład Zarządu:

- Prezes - Wiesław Miedalski
- Naczelnik - Tadeusz Skowroński
- Sekretarz - Robert Patyk
- Skarbnik - Jerzy Łapski
- Gospodarz - Jan Matuszewski

Wiesław Miedalski Tadeusz Skowroński

Rys. 30. Wydatki na OSP w latach.

Państwowa Straż Pożarna w Radziejowie prowadzi zestawienia zdarzeń zaistniałych na terenie gminy Radziejów jak również na terenie całego powiatu radziejowskiego. Zostały one przedstawione w poniższych tabelach.

Tab. 32. Zestawienie niebezpiecznych zdarzeń wg wielkości z terenu powiatu radziejowskiego w okresie 01-01-04 – 30-06-04.

Miejscowość	Zdarzenia			
	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	OGÓŁEM zagrożenia
Bytoń	5	17	0	22
Dobre	4	14	2	20
Osięciny	7	10	1	18
Piotrków Kujawski	14	24	0	38
Miasto Radziejów	13	52	4	69
Gmina Radziejów	20	23	0	43
Topólka	5	5	0	10
RAZEM	68	145	7	220

Źródło: Na podstawie danych Powiatowej Komendy Straży Pożarnej w Radziejowie.

Tab. 33. Zestawienie zdarzeń niebezpiecznych w gminie Radziejów w latach 2000-VI.2004.

Lata	Zdarzenia			
	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	OGÓŁEM
2000	35	43	1	79
2001	23	62	0	85
2002	16	71	0	87
2003	41	36	0	77
I pół. 2004	20	23	0	43

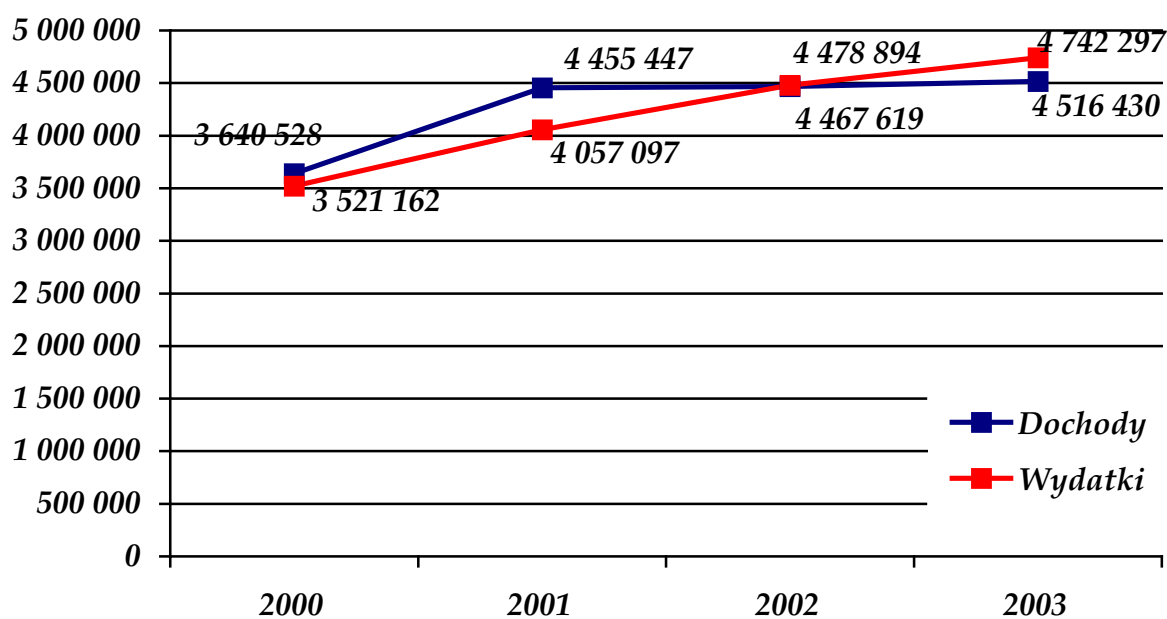
Źródło: Na podstawie danych Powiatowej Komendy Straży Pożarnej w Radziejowie.

VII. BUDŻET GMINY

7.1. Bilans dochodów i wydatków

Bilans dochodów i wydatków Gminy Radziejów ilustruje poniższy wykres:

Rys. 27. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu gminy (w zł).

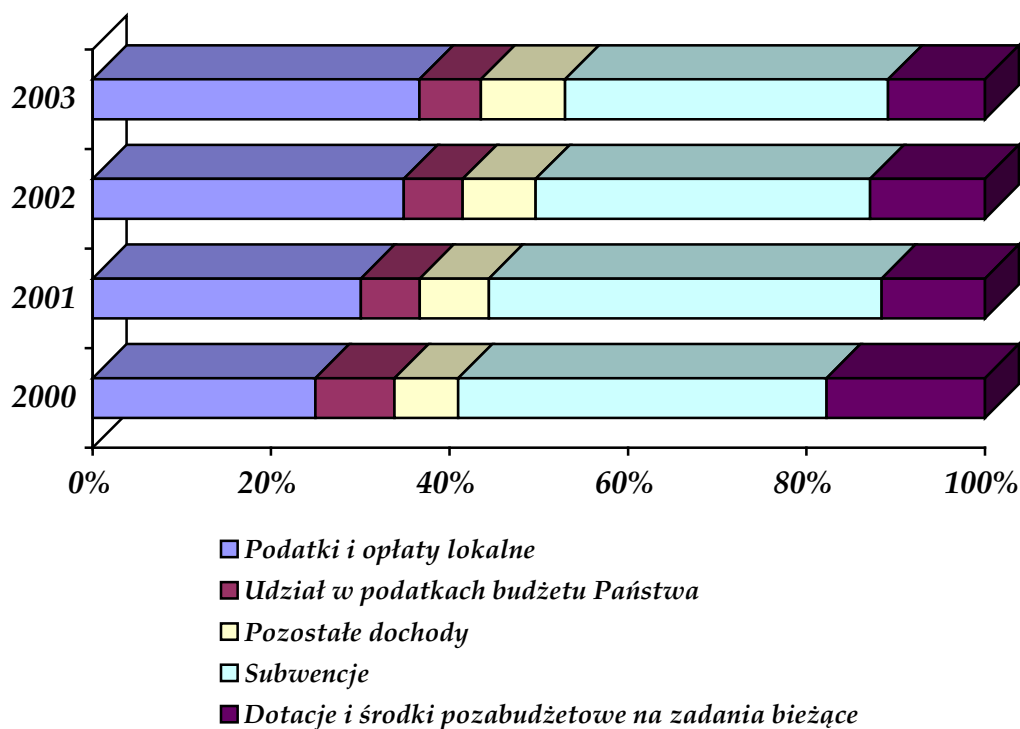
Źródło: Na podstawie danych UG.

W roku 2000 i 2001 budżet Gminy zamknął się wynikiem finansowym dodatnim. Rok 2002 i 2003 zamknął się niedoborem budżetowym, przy planowanym deficycie.

7.2. Dochody gminy

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę dochodów, czyli udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy.

Rys. 28. Udziały poszczególnych składników w dochodach gminy.

Źródło: Na podstawie danych UG.

Jak widać na powyższym wykresie największy udział w dochodach gminy Radziejów mają podatki i opłaty lokalne, oraz subwencje. Najmniejszy udział do dochodów gminy wnoszą udziały w podatkach budżetu Państwa oraz pozostałe dochody.

Udział dochodów własnych gminy w dochodzie ogólnym przedstawia tabela 34.

Tab. 34. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy

Rok	Dochody ogółem	Dochody własne	Udział %-wy
2000	3 640 528	1 492 006	40,98
2001	4 455 447	1 979 202	44,42
2002	4 467 619	2 218 558	49,66
2003	4 516 430	2 390 843	52,94

Źródło: Na podstawie danych UG.

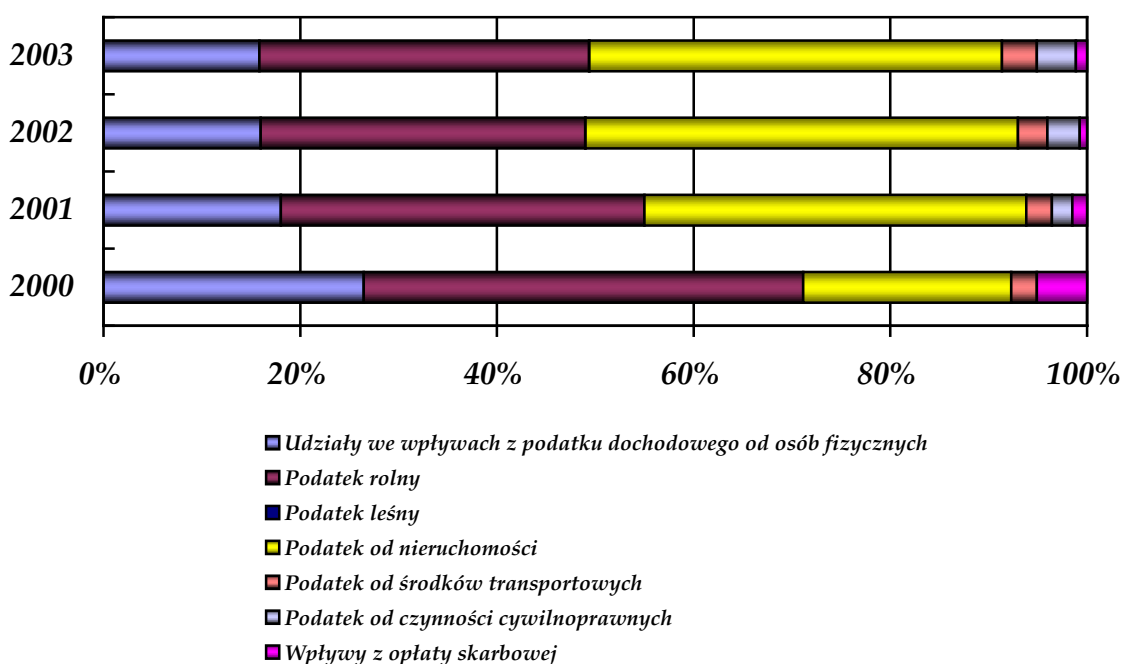
Tab. 35. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne w zł	Udział %-wy
2000	3 640 528	1 231 898	33,84
2001	4 455 447	1 634 736	36,69
2002	4 467 619	1 853 103	41,48
2003	4 516 430	1 964 991	43,51

Źródło: Na podstawie danych UG.

Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach gminy Radziejów w ostatnich latach zwiększał się sukcesywnie. Od roku 2000 wzrósł o prawie 10%.

Rys. 29. Struktury dochodowe podatków i opłat lokalnych.

Źródło: Na podstawie danych UG.

Gmina Radziejów czerpie dochód w szczególności z podatku rolnego oraz podatku od nieruchomości. Znacznie mniejszy ale znaczny wpływ do kasy gminy stanowią udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Tab. 36. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa.

Rok	Dochody ogółem	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa (zł)	Udział podatku do dochodów ogółem	Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące (zł)	Udział dotacji do dochodów ogółem
2000	3 640 528	322 977	8,87%	646 023	17,74%
2001	4 455 447	293 899	6,60%	515 476	11,57%
2002	4 467 619	295 662	6,62%	574 660	12,86%
2003	4 516 430	311 043	6,89%	490 067	10,85%

Źródło: Na podstawie danych UG.

Jak widać w tabeli powyżej, udział kwotowy w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa utrzymuje się od paru lat na prawie niezmiennym poziomie, ale w porównaniu do roku 2000 udział do dochodów gminy ogółem uległ znacznemu zmniejszeniu, bo aż o ponad 25%. Również zmniejszył się udział dotacji i środków pozabudżetowych na zadania bieżące do dochodów ogółem – prawie o 40%.

Poziom subwencji, czyli pomocy finansowej udzielanej przez Państwo, wspiera w szczególności cele oświatowe, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 37. Poziom subwencji w latach 2000-2003 (w zł).

Rok	Razem subwencje	Subwencje ogólne		
		<i>podstawowe</i>	<i>oświatowe</i>	<i>rekompensujące</i>
2000	1 502 499	282 759	952 444	267 296
2001	1 960 769	451 412	1 182 074	327 283
2002	1 674 401	2 353	1 350 337	321 711
2003	1 635 520	3 169	1 307 777	324 574

Źródło: Na podstawie danych UG.

Tab. 38. Struktura dochodów z majątku gminy (w zł).

Wyszczagólnienie	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	Sprzedaż mienia, wyrobów i składników majątkowych	Zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste	Ogółem
2000	-	-	780	780
2001	55 799	1 400	1 017	58 216
2002	65 970	42 353	852	109 175
2003	70 568	40 400	1 515	112 483

Źródło: Na podstawie danych UG.

Jak widać w tabeli powyżej, ogólna liczba dochodów z majątku gminy systematycznie wzrasta z roku na rok i tak, w roku 2000 stanowiły zaledwie 0,05 % dochodów własnych gminy, natomiast w roku 2003 już 4,7 % (2002 – nawet 4,92 %) dochodów.

Coraz większym problemem dla budżetu Gminy jest zaleganie przez niektórych płatników z uiszczaniem kwot z tytułu podatków i opłat lokalnych – łączne zaległości na koniec 2000 roku wynosiły 113 574 zł, 2001 – 286 227 zł, 2002 – 138 576 zł, a na koniec 2003 roku – 128 745 zł.

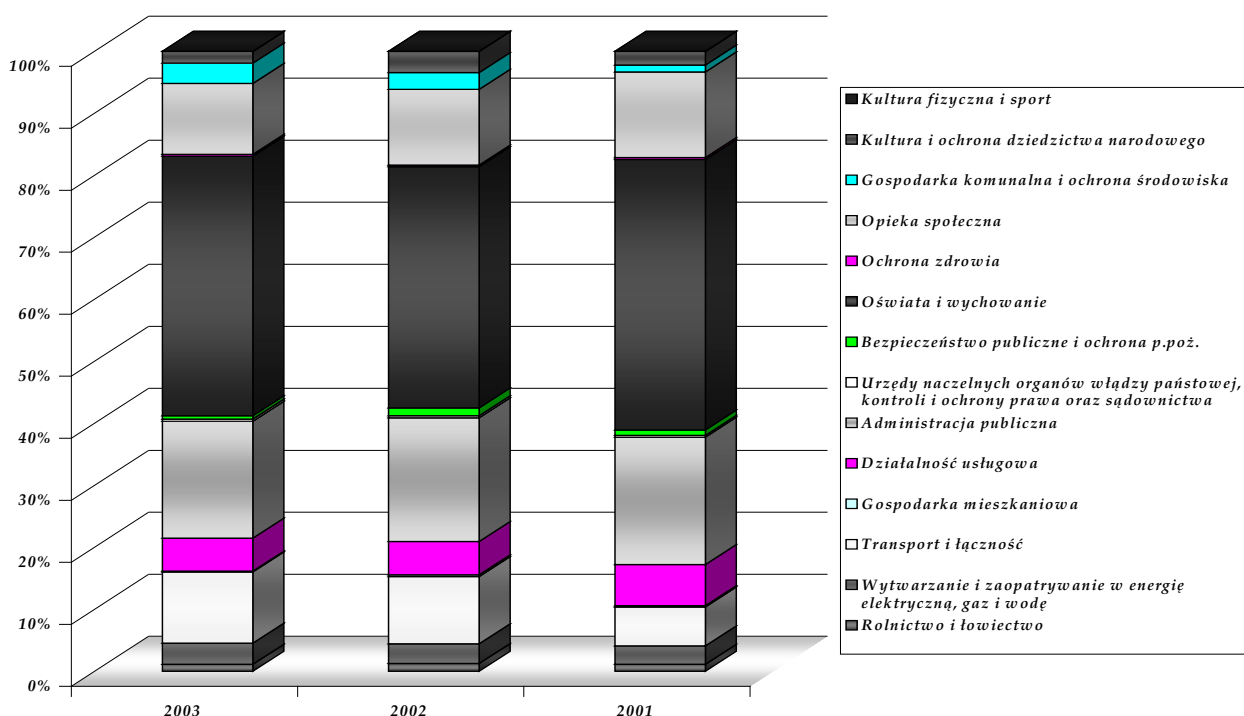
Gmina dochodzi swoich należności poprzez kierowanie do dłużników upomnień, a następnie kierowanie tytułów wykonawczych do pobrania w drodze egzekucji komorniczej.

Przeważająca część zaległości powstała kilka lat temu; każdego roku zwiększają się one o naliczane odsetki. Część należności jest umarzanych lub odraczanych ze względu na ich nieściągalność, ponieważ znaczna część podatników pozostaje bez jakichkolwiek dochodów. Łącznie w 2003 roku udzielono umorzeń i odroczeń na kwotę 7 251 zł.

7.3. Wydatki gminy

Wydatki z budżetu Gminy w podziale na poszczególne działy zostały przedstawione na poniższym wykresie 30.

Rys. 30. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %).

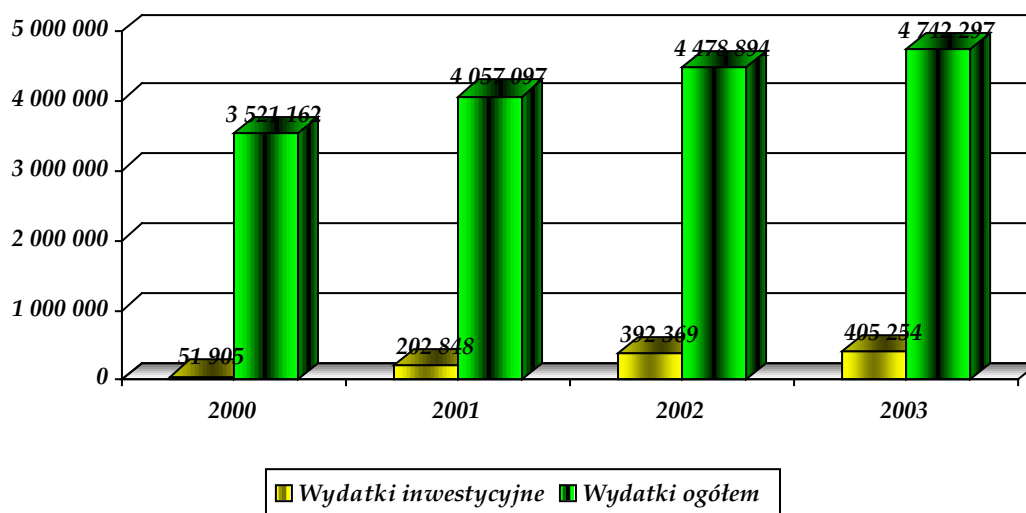
Źródło: Na podstawie danych UG.

Od kiedy zadania oświatowe są w całości realizowane przez samorządy, wydatki na oświatę stały się główną pozycją wydatków z budżetu Gminy - stanowią prawie 42% całkowitych jej wydatków.

Niezmienne od kilku lat, na dalszych miejscach znajdują się administracja publiczna, wydatki na opiekę społeczną oraz na transport i łączność.

Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w całkowitych wydatkach budżetowych Gminy przedstawiono na rysunku 31.

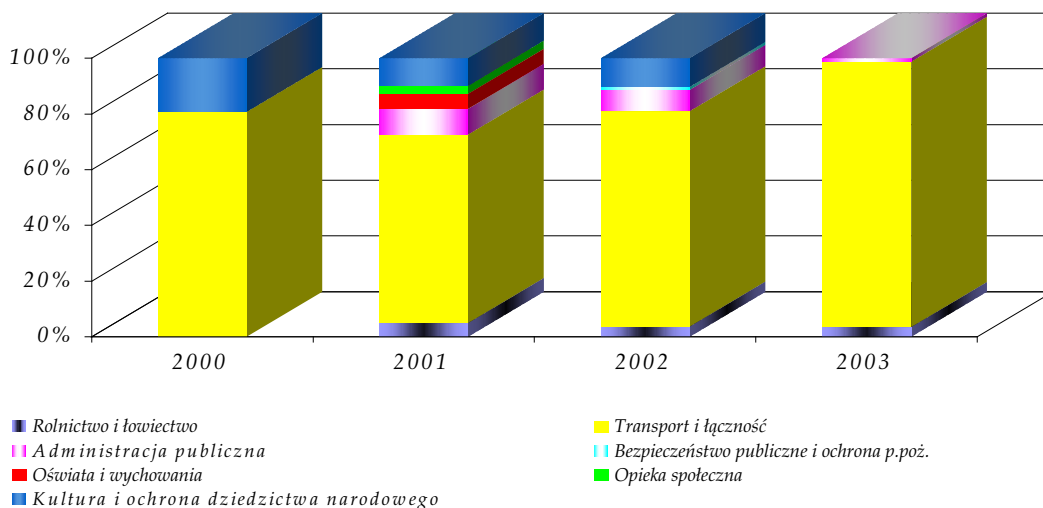
Rys. 31. Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w wydatkach budżetu Gminy.

Źródło: Na podstawie danych UG.

Ogółem w latach 2000-2003 wartość inwestycji wyniosła 1,5 mln zł, czyli średnio 6% wydatków budżetowych. Najwięcej, bo aż 82% przeznaczono na inwestycje w sferze transportu i łączności. Na ostatnim miejscu znalazły się opieka społeczna – 0,45%, a także bezpieczeństwo i ochrona p.poż. – 0,42% ogólnej kwoty inwestycji w latach 2000-2003.

Rys. 32. Struktura wydatków inwestycyjnych.

Źródło: Na podstawie danych UG.

Najważniejsze inwestycje w Gminie w ostatnich latach zawiera poniższe zestawienie.

Tab. 39. Najważniejsze inwestycje w Gminie w latach 2000 - lipiec 2004.

Rok 2000		
Lp.	Nazwa	zł
1	Modernizacja drogi gminnej Bieganowo – Dobre	20 935
2	Modernizacja drogi gminnej Broniewo	20 970
3	Budowa Świetlicy w Opatowicach	10 000

Rok 2001		
Lp.	Nazwa	zł
1	Budowa sieci wodociągowej Zagorzyce	10 000
2	Modernizacja dróg Czołowo oraz Skibin – Rokitki	137 236
3	Ekologiczne ogrzewanie sali gimnastycznej w Skibinie	5 972
4	Budowa Świetlicy w Opatowicach	20 000

Rok 2002		
Lp.	Nazwa	zł
1	Budowa sieci wodociągowej Pruchnowo i Zagorzyce-Wąsewo	14 110
2	Modernizacja dróg	303 917
3	Budowa Świetlicy w Opatowicach	40 302

Rok 2003		
Lp.	Nazwa	zł
1	Budowa sieci wodociągowej Pruchnowo	13 955
2	Modernizacja drogi Czołowo – Kontrewers	48 599
3	Modernizacja drogi Radziejów – Szczebłotowo	47 599
4	Modernizacja drogi Kwilno – Płowce	96 812
5	Modernizacja drogi Płowce I – Kolonia Płowce	95 584
6	Modernizacja drogi Skibin – Latkowo	48 906
7	Modernizacja drogi Opatowice – Morzyce	48 599

Źródło: Na podstawie danych UG.

VIII. SŁUŻBA ZDROWIA

Teren Gminy Radziejów obsługiwany jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radziejowie, mieszczący się na ulicy Szpitalnej. Dodatkowo w Mieście Radziejów działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” Pana Andrzeja Grudewicza, przy ulicy Dolnej.

IX. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

Bezpośrednio za planowanie i unowocześnianie procesu dydaktyczno-wychowawczego w szkole odpowiada dyrektor szkoły, jednakże również Rada Gminy jako organ prowadzący szkoły ma bardzo ważne zadania do spełnienia. Zakres działań i odpowiedzialności organu prowadzącego w stosunku do szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 1996, Nr 67, poz. 329 z późn. zm.). Zgodnie z przepisami ustawy nauka jest obowiązkowa do 18 roku życia a dzieci, które ukończyły 6-ty rok życia podlegają obowiązkowi szkolnemu poprzez uczęszczanie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego. Ustawa nakłada również obowiązek nauki po ukończeniu gimnazjum do ukończenia 18 roku życia. Na zakończenie nauki w klasie 6-tej szkoły podstawowej i klasy 3-ciej gimnazjum wprowadzono obowiązkowy sprawdzian i egzamin dla uczniów. Wprowadzone ustawowe zmiany odnoszą się do wszystkich sfer działalności szkół i oddziałów przedszkolnych, tj.:

- działalności dydaktycznej,
- działalności wychowawczej,
- działalności opiekuńczej,
- działalności ekonomicznej.

Wszystkie te składniki procesu oświatowego muszą się ze sobą zająć. Fakt zakłócenia realizacji jednej z nich zakłócić może całość realizacji zadań stawianych przed szkołą.

Wspomniana już wyżej ustawa w art. 34a zobowiązuje organ prowadzący szkołę do sprawowania nadzoru w zakresie spraw finansowych, administracyjnych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz organizacji pracy szkoły. Część zadań zawartą w ustawie przejęła, zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Nr XI/67/95 z dnia 28-XII-95 r. jednostka budżetowa Gminy – Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych.

Sieć szkół na terenie Gminy Radziejów:

- Szkoła Podstawowa im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Bieganowie,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Łokietka w Płowcach,
- Publiczne Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego w Skibinie,
- Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Ziemi Kujawskiej w Przemystce (pod zarządem powiatu radziejowskiego).

Przy wszystkich szkołach podstawowych działają oddziały przedszkolne dzieci 6-cio i 5-cio letnich. Z dniem 31 sierpnia 2004 r. wygasła działalność Szkoły Podstawowej w Skibinie. Dzieci z byłego obwodu szkolnego tej szkoły, przejdą do szkół podstawowych w Płowcach i Bieganowie.

Jak z poniższego zestawienia wynika istnieje tendencja malejąca ilości dzieci w gminie. Niż demograficzny spowodował m.in. likwidację Szkoły Podstawowej w Skibinie. Prognozy ilościowe dzieci na lata 2005 – 2008 wskazują, że następować będzie dalsze ograniczenie ilości klas, a być może i szkół w gminie.

Tab. 40. Czynniki demograficzny i podejmowane działania organizacyjne oraz stan aktualny.

Nazwa szkoły	Rok szkolny	Ilość uczniów	Klasy „0”	Ilość oddziałów	Ilość oddziałów kl. „0”	Nauczyciele etatowi	Nauczyciele dochodzący	Nauczyciele kl. „0”	Uwagi
SP Bieganowo	2002/03	97	13	6	1	6	3	1	
	2003/04	96	16	6	1	6	5	1	
	2004/05	94	12	6	1	7	1	1	
SP Płowce	2002/03	109	17	7	1	9	4	1	
	2003/04	130	11	7	1	10	2	1	
	2004/05	131	24	9	2	10	2	2	
SP Skibie	2002/03	34	12	2	1	2	6	1	Działalność szkoły wygasła z dniem 31-08-04 r.
	2003/04	13	8	1	1	2	5	1	
	2004/05	-	-	-	-	-	-	-	
PG Skibin	2002/03	119	-	6	-	7	6	-	
	2003/04	122	-	6	-	7	6	-	
	2004/05	115	-	6	-	7	6	-	
Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przemystce	2002/03	580	-	20	-	39	6	-	Pozostaje pod zarządem powiatu radziejowskiego.
	2003/04	582	-	20	-	40	8	-	
	2004/05	612	-	22	-	43	5	-	

Źródło: Na podstawie danych UG i jednostek podległych oraz Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przemystce.

Baza szkolna oraz organizacja zajęć dydaktycznych.

Wszystkie budynki szkolne spełniają warunki bhp do prowadzenia zajęć. Mają zainstalowane ekologiczne ogrzewacze gazowe i częściowo elektryczne, w 2003 r. nastąpiła wymiana stolarki okiennej (okna PCV), na bieżąco są prowadzone remonty obiektów. W szkołach są nowoczesne ubikacje i umywalki oraz pomieszczenia przystosowane do sporządzania posiłków dla uczniów.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy wszystkie dzieci są dożywiane, otrzymując jogurty, bułki z „wkładką” lub bułki słodkie oraz białą kawę lub herbatę.

Pracownie szkolne wyposażone się w przeważającej mierze w sprzęt przystosowany do wieku uczniów, dwie szkoły posiadają pracownie komputerowe, w trzeciej szkole pracownia taka powstanie w 2004 r. Dzieci 6-letnie objęte są w 100% opieką przedszkolną w oddziałach przedszkolnych.

Dowożeniem uczniów do szkół zajmuje się firma transportowa wybrana w drodze przetargu. Przy szkołach znajdują się boiska z utwardzoną nawierzchnią oraz wymagany sprzętem napowietrznym (boiska do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, bieżnie, skocznie). Brak natomiast pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy szkołach. Dwie szkoły posiadają salki zastępcze, 1 nie posiada wcale.

Kadra nauczycielska oraz osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że wszyscy nauczyciele posiadają kierunkowe wyższe wykształcenie. Połowa kadry posiada ukończone studia podyplomowe oraz kursy kwalifikacyjne uprawniające do nauczania drugiego przedmiotu lub nauczania blokowego. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt zdobywania przez nauczycieli stopni awansu zawodowego. Tylko w 2003 i 2004 roku 5-ciu nauczycieli zdobyło tytuł nauczyciela dyplomowanego. Osiągnięciem jest również to, że we wszystkich szkołach prowadzone są zajęcia pozalekcyjne i zajęcia świetlicowe opłacane z budżetu samorządu. Od roku szkolnego 2003/04 wprowadzono nauczanie języka angielskiego począwszy już od klasy pierwszej. Planuje się wprowadzenie drugiego języka zachodniego w Publicznym Gimnazjum od roku szkolnego 2005/06.

We wszystkich placówkach istnieją zespoły artystyczne prezentujące się nie tylko na terenie szkoły ale również gminy i powiatu. W szkołach działają Uczniowskie Kluby Sportowe, a uczniowie biorą udział w rozgrywkach sportowych na szczeblu Gminy, powiatu i rejonu. Nauczyciele wf i sportu biorą udział wraz z młodzieżą we wszystkich zawodach nie pobierając dodatkowego wynagrodzenia. Na szczególne podkreślenie zasługuje współpraca dyrektorów szkół z Gminną Biblioteką Publiczną z siedzibą w Płowcach i Punktem Filialnym w Czołowie. Wspólnie ze szkołami organizowane są różnego rodzaju konkursy, wycieczki, wystawy, a także ciekawe formy letniego wypoczynku. Czynnie włączają się w ich organizację również rodzice i nauczyciele emeryci.

Biblioteki

Na terenie gminy funkcjonują dwie placówki Biblioteki Publicznej:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Radziejowie z/s w Płowcach,
- Filia Biblioteczna w Czołowie.

Liczba woluminów w obu placówkach bibliotek wynosi 16919 sztuk (na dzień 31 czerwca 2004 r.).

Tab. 41. Podstawowe dane o bibliotekach.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2002r.</i>	<i>2003r.</i>	<i>2004r.</i>
Liczba pracowników	2	2	2
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	786	781	727

Źródło: Na podstawie danych UG i raportów bibliotek.

Liczba czytelników korzystających z zasobów bibliotek gminy utrzymuje się praktycznie od paru lat na niezmiennym poziomie, choć widać minimalny spadek liczby zarejestrowanych.

Tab. 42. Udostępnianie księgozbioru w czytelnich.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2002r.</i>	<i>2003r.</i>	<i>I poł. 2004r.</i>
Liczba odwiedzin w czytelnich	3322	4039	2193
Książek i czasopism oprawnych (w wol.)	2467	2704	1610
Czasopisma nieoprawne	1273	1728	930
Liczba informacji	3265	4710	2448

Źródło: Na podstawie raportów okresowych biblioteki.

Liczba odwiedzin w czytelnich znacznie wzrosła w poprzednich latach, bo aż o 717. W I poł. 2004 roku liczba ta przekroczyła 54 % odwiedzin w porównaniu do roku bazowego 2003.

Tab. 43. Udostępnianie księgozbioru w wypożyczalniach

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2002r.</i>	<i>2003r.</i>	<i>2004r.</i>
Liczba odwiedzin	13086	14189	7359
Liczba wypożyczeń	22830	26528	14364
Czasopisma nieoprawne	1646	2028	1293

Źródło: Na podstawie raportów okresowych biblioteki.

Odczytując powyższą tabelę wnioskujemy, iż funkcjonowanie biblioteki na terenie gminy Radziejów jest niezbędna, świadczy o tym sukcesywnie wzrastająca liczba odwiedzin i wypożyczeń.

Spis rysunków

Rys. 1. Cmentarz poległych w bitwie pod Płowcami w 1331 roku.....	8
Rys. 2. Podział administracyjny Gminy Radziejów.	13
Rys. 3. Umieszczenie Gminy na mapie Polski.....	14
Rys. 4. Dwór w Płowcach.....	27
Rys. 5. Dwór w Skibinie.	27
Rys. 6. Kościół p.w. ś.ś. Wojciecha i Barbary w Broniewie.....	28
Rys. 7. Dwór w Biskupicach.	28
Rys. 8. Struktura zmian ludności Gminy w latach (2000-2003 stan na koniec roku).....	30
Rys. 9. Przyrost naturalny.....	32
Rys. 10. Struktura urodzeń wg płci.	32
Rys. 11. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny (l. osób).....	33
Rys. 12. Struktura wiekowa osób bezrobotnych.....	34
Rys. 13. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawiania na bezrobociu.....	35
Rys. 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia.....	36
Rys. 15. Struktura Organizacyjna Urzędu Gminy w Radziejowie	39
Rys. 16. Zestawienie zużycia wody z wodociągów na terenie Gminy Radziejów w latach 2000-2004.....	42
Rys. 17. Ilość zawartych umów z właścicielami nieruchomości na odbiór odpadów w latach	43
Rys. 18. Ilość odebranych odpadów stałych w m ³	44
Rys. 19. Ilość przyłączy kanalizacyjnych w latach.	45
Rys. 20. Zestawienie odbioru odpadów z terenu gminy Radziejów w latach 2000 – VI-2004.	45
Rys. 21. Ilość doraźnych umów w zakresie wywozu nieczystości płynnych.....	46
Rys. 22. Zmiana liczby przedsiębiorców w latach.....	53
Rys. 23. Struktura użytków rolnych w gminie.	54
Rys. 24. Struktura upraw w gminie.....	55
Rys. 25. Liczba gospodarstw wg powierzchni.....	56
Rys. 26. Wydatki na OSP w latach.....	66
Rys. 27. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu gminy (w zł).....	67
Rys. 28. Udziały poszczególnych składników w dochodach gminy.	68
Rys. 29. Struktury dochodowe podatków i opłat lokalnych.....	69
Rys. 30. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %).	71
Rys. 31. Poziom wydatków inwestycyjnych i ich udział w wydatkach budżetu Gminy.	72
Rys. 32. Struktura wydatków inwestycyjnych.....	72

Spis tabel

Tab. 1. Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1991 r.....	12
Tab. 2. Wykaz miejscowości gminy Radziejów.	15
Tab. 3. Wykaz sołectw i miejscowości gminy Radziejów wg danych UG.	16
Tab. 4. Kompleksy rolniczej przydatności gleb w gminie Radziejów	18
Tab. 5. Powierzchnia gruntów wg miejscowości.....	19
Tab. 6. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Grunty orne.....	21
Tab. 7. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Sady.....	23
Tab. 8. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Łąki.....	24
Tab. 9. Powierzchnia gleb z podziałem na klasy bonitacyjne w poszczególnych miejscowościach Gminy – Pastwiska.....	25
Tab. 10. Podstawowe dane dotyczące ujęć wody w gminie Radziejów	26
Tab. 11. Złoża kruszywa naturalnego w gminie Radziejów	28
Tab. 12. Średnia temperatura na terenie gminy Radziejów.	29
Tab. 13. Struktura ludności Gminy wg wieku.	31
Tab. 14. Struktura ludności wg poziomu wykształcenia i grup wieku.	31
Tab. 15. Liczba osób bezrobotnych w gminie Radziejów.....	33
Tab. 16. Struktura mieszkaniowa w gminie Radziejów.....	41
Tab. 17. Zestawienie długości sieci rozdzielczej oraz ilości budynków do niej podłączonych z terenu Gminy Radziejów w latach 2000-2004.....	43
Tab. 18. Ilość odbiorców energii elektrycznej w latach 2002-2003 z podziałem na grupy taryfowe.	47
Tab. 19. Sprzedaż energii elektrycznej w grupach taryfowych (bez odbiorców przemysłowych z mocą > 40 kW).	47
Tab. 20. Ilość abonentów przyłączonych do centrali na lata 2000 – lipiec 2004.	49
Tab. 21. Porównanie zaewidencjonowanych działalności wg podziału na branże w latach 2003 i IX-2004.	52
Tab. 22. Hodowla w gminie.....	55
Tab. 23 i 24. świadczenia udzielone przed GOPS Radziejów w latach.	58
Tab. 25. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w Gminie Radziejów.....	59
Tab. 26. Powody przyznania pomocy.	60
Tab. 27. Zestawienie przestępstw zaistniałych na terenie gminy Radziejów w latach.	62
Tab. 28. Wskaźnik wykrywalności przestępstw.....	62
Tab. 29. Ilość osób zatrudnionych w KPP w Radziejowie.....	62

Tab. 30. Liczba członków OSP w Gminie.	63
Tab. 31. Liczba członków OSP w latach 2000-2004.	63
Tab. 32. Zestawienie niebezpiecznych zdarzeń wg wielkości z terenu powiatu radziejowskiego w okresie 01-01-04 – 30-06-04.	66
Tab. 33. Zestawienie zdarzeń niebezpiecznych w gminie Radziejów w latach 2000-VI.2004.	66
Tab. 34. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy	68
Tab. 35. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy.	69
Tab. 36. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa.	69
Tab. 37. Poziom subwencji w latach 2000-2003 (w zł).	70
Tab. 38. Struktura dochodów z majątku gminy (w zł).	70
Tab. 39. Najważniejsze inwestycje w Gminie w latach 2000 - lipiec 2004.	73
Tab. 40. Czynniki demograficzne i podejmowane działania organizacyjne oraz stan aktualny.	75
Tab. 41. Podstawowe dane o bibliotekach.	77
Tab. 42. Udostępnianie księgozbioru w czytelnich.	78
Tab. 43. Udostępnianie księgozbioru w wypożyczalniach	78

Część druga

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY RADZIEJÓW**

I. PROCES TWORZENIA STRATEGII

Pracę nad programem gospodarczym Gminy Radziejów rozpoczęto w połowie roku 2004 od ankietyzacji mieszkańców gminy. Ankieta owa potrzebna była do zaznajomienia się z obecną sytuacją i punktem widzenia mieszkańców zamieszkujących teren gminy. Następnym krokiem w drodze do projektowania strategii gminy Radziejów było uchwalenie aktów prawa miejscowego, pozwalającego na dalszą pracę w tymże kierunku, były to:

- uchwała Nr XVI/85/2004 Rady Gminy Radziejów, w sprawie przystąpienia do opracowania programu gospodarczego „Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2005 - 2014” z dnia 29 września 2004 r., o następującej treści:

***Uchwała Nr XVI/ 85 /2004
Rady Gminy Radziejów
z dnia 29 września 2004 roku***

***w sprawie: przystąpienia do opracowania programu gospodarczego
„Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2005 - 2014”.***

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy

uchwala, co następuje:

§ 1

Przystępuje się do opracowania programu gospodarczego "Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2005 - 2014".

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący
Rady Gminy Radziejów
Stanisław Żbikowski*

- zarządzenia Nr 85 i 92 Wójta Gminy Radziejów w sprawie powołania zespołu ds. opracowania strategii:
-

***Zarządzenie Nr 85/2004
Wójta Gminy Radziejów
z dnia 6 października 2004 r.***

***w sprawie: powołania zespołu do spraw opracowania
„Strategii rozwoju dla Gminy Radziejów na lata 2005-2014”***

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz.U. z 2001 Nr 142, poz.1591 ze zm.) oraz uchwały Rady Gminy Radziejów nr XVI/85/2004 z dnia 29 września 2004 r.

zarządzam, co następuje:

§ 1

Powołuję w skład Zespołu ds. opracowania programu rozwoju gminy Radziejów następujące osoby:

1. Anna Sawińska
2. Marcin Jaskólski

§ 2

1. Zadaniem Zespołu będzie opracowanie „Strategii rozwoju dla Gminy Radziejów na lata 2005-2014”.
2. Niniejszym Zarządzeniem zobowiązuję Kierowników Wydziałów i Jednostek Organizacyjnych do przekazywania, przygotowywania wszelkich materiałów o które zwróci się przedstawiciel Zespołu oraz współpracy merytorycznej i organizacyjnej z Zespołem.

§ 3

Opracowana „Strategia rozwoju dla Gminy Radziejów na lata 2005-2014” podlegać będzie zatwierdzeniu przez Radę Gminy Radziejów.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

*Wójt Gminy
Jerzy Zmierzak*

**Zarządzenie Nr 92/2004
Wójta Gminy Radziejów
z dnia 22 listopada 2004 r.**

w sprawie: zmiany w zarządzeniu dotyczącego powołania zespołu do spraw opracowania "Strategii rozwoju dla Gminy Radziejów na lata 2005-2014"

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz.U. z 2001 Nr 142, poz.1591 ze zm.) oraz uchwały Rady Gminy Radziejów nr XVI/85/2004 z dnia 29 września 2004 r.

zarządzam, co następuje:

§ 1

Do § 1 Zarządzenia Nr 85/2004 Wójta Gminy Radziejów z dnia 6 października 2004 r. dodaje się pkt 3 o następującym brzmieniu:

3. Janusz Kaczmarek – koordynator.

§ 2

Pozostałe postanowienia pozostają bez zmian.

§ 3

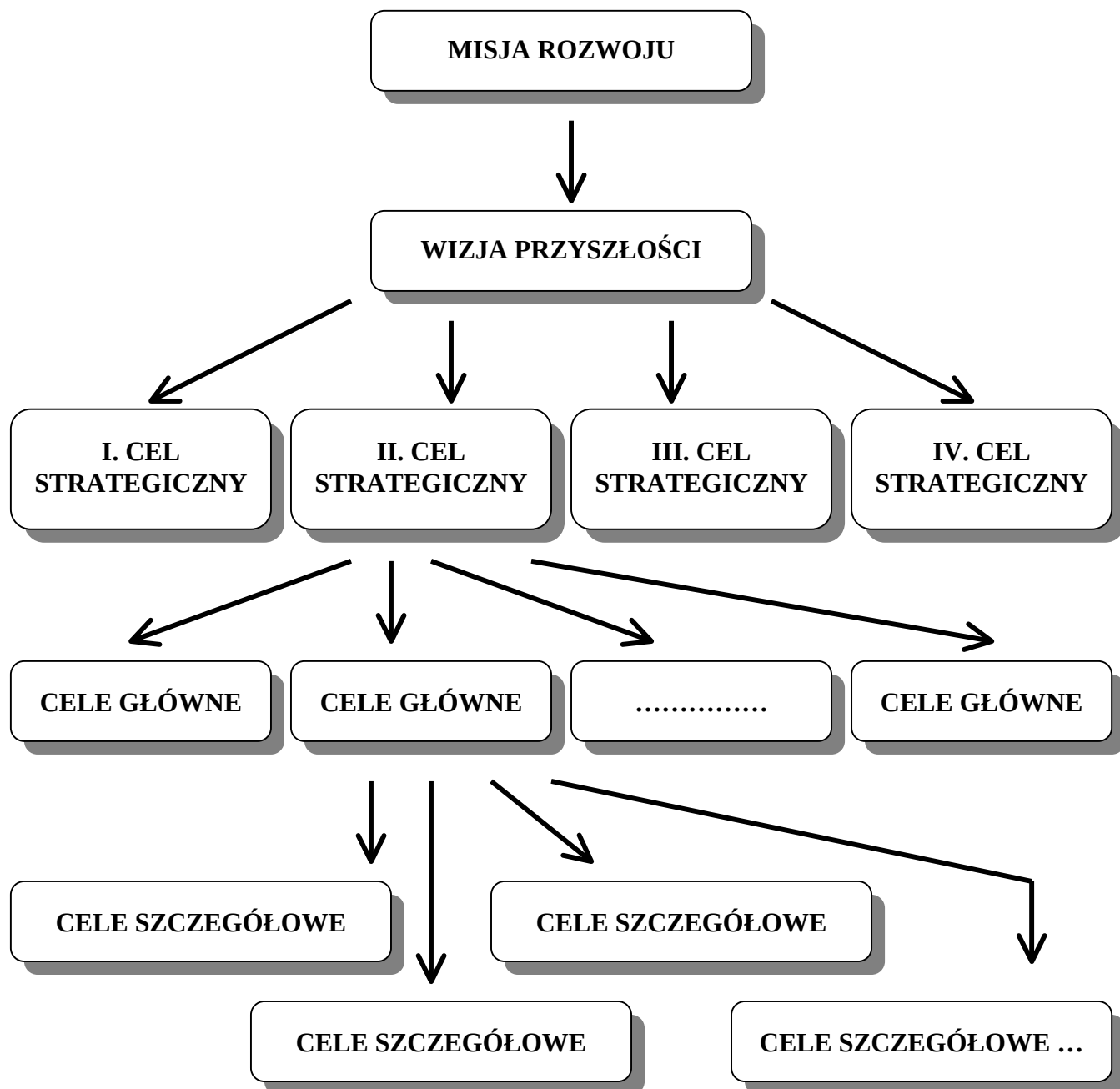
Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy
Jerzy Zmierczak

Następnie, Radni Gminy Radziejów na komisjach odbywających się m.in. w sprawie omówienia i skorygowania w/w dokumentu zatwierdzili jego projekt, który został przedłożony do zatwierdzenia jako załącznik do uchwały Rady Gminy Radziejów na XXI Sesji Rady Gminy w dniu 31 marca 2005 r.

Podpisanie uchwały dotyczącej „Strategii rozwoju gminy Radziejów na lata 2005 – 2014” zakończyło prace nad tym programem gospodarczym.

Struktura strategii.

II. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

2.1. Deklaracja misji gminy

Misja określa, jaki powinien być wizerunek gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Na podstawie analizy silnych stron oraz braków i problemów, biorąc pod uwagę wszystkie zidentyfikowane uwarunkowania rozwoju Gminy, sformułowano następującą deklarację:

Radziejów, to gmina atrakcyjna rolniczo, przyjazna i bezpieczna dla ludzi żyjących w czystym środowisku, z dobrze rozwiniętą edukacją oraz opieką socjalną, wspierająca rozwój gospodarczy, poprawiająca warunki życia mieszkańców oraz rozwijająca ruch kulturowo-turystyczny.

Z powyższej deklaracji misji wynika, że głównym priorytetem samorządu gminy jest wykorzystanie istniejących atutów gminy w zakresie rolnictwa oraz rozwoju gospodarczego, a także rozwoju kulturalno-turystycznego bazującego na dobrych warunkach dla rozwoju ruchu turystycznego opartego o historyczne miejsce bitwy pod Płowcami. Ważne jest również stopniowe poprawianie warunków życia mieszkańców. W misji jest mowa o wspieraniu rolnictwa jako głównego kierunku działalności gospodarczej na terenie gminy oraz innych form przedsiębiorczości, bowiem rozwój gospodarczy gminy niewątpliwie powoduje zarówno większe możliwości rozwoju infrastruktury i świadczenia usług na rzecz ludności, jak i przyczynia się do większych dochodów indywidualnych (wzrost zatrudnienia).

2.2. Wizja przyszłości

Dyskusja nad sformułowaniem wizji oscylowała wokół najistotniejszych dla gminy i jej mieszkańców problemów, które chciano zapisać w wizji rozwoju gminy Radziejów.

Zaproponowano, aby za najistotniejsze problemy rozwoju gminy Radziejów uznać:

- ✓ słaby rozwój rolnictwa na poziomie europejskim,
- ✓ niezadowalający stopień czystości środowiska naturalnego w gminie,
- ✓ zaniedbania infrastrukturalne gminy (m.in. kanalizacja gminy),
- ✓ brak miejsc pracy,
- ✓ niezbyt wysoki poziom życia mieszkańców,
- ✓ niski poziom wykształcenia społeczeństwa,
- ✓ niewykorzystywanie szansy jaką stwarza rozwój turystyki i jej obsługa.

Wg powyższych problemów stwierdzono, iż w roku 2014 sytuacja w gminie Radziejów powinna kształtować się następująco:

- ✓ rozwinięte rolnictwo na poziomie europejskim,
- ✓ wysoki stopień czystości środowiska naturalnego w gminie,
- ✓ w pełni rozwinięta infrastruktura gminy,
- ✓ znikomy procent osób bez pracy,
- ✓ optymalny poziom życia mieszkańców,
- ✓ co najmniej średni poziom wykształcenia społeczeństwa,
- ✓ rozwinięta gałąź turystyki i usług z nią związanych.

Trzeba w tym miejscu zauważyć, że wizja rozwoju to wizja przyszłego stanu gminy, do którego będzie się dążyć i który umożliwi realizację interesów i potrzeb mieszkańców, przedsiębiorców oraz zatrudnionych na terenie gminy. Wizja to także zbiór pożądanых procesów i zjawisk wykorzystujących atuty danego obszaru dla realizacji jego rozwoju nawet w odległym horyzoncie czasowym.

Zadecydowano przyjąć następującą wizję rozwoju:

Gmina Radziejów, Europejską gminą rolniczą, zamieszkaną przez ludzi stale podnoszących swoje kwalifikacje i wykształcenie, będzie przestrzenią wiejską o rozwiniętej infrastrukturze technicznej i turystycznej, współpracująca z aglomeracjami ościennymi i zagranicznymi.

2.3. Główne cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców gminy oraz warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych oraz sołtysów jako przedstawicieli społeczności lokalnej sformułowano cztery strategiczne cele rozwoju gminy Radziejów. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju Gminy. Ich realizacja w perspektywie 10-letniej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji. Cele te brzmią następująco:

Cel I: **ROZWÓJ I WSPIERANIE ATRAKCYJNOŚCI
ROLNICTWA I GOSPODARKI LOKALNEJ**

Cel II: **ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ORAZ DĄŻENIE
DO OSIĄGNIĘCIA EUROPEJSKICH STANDARDÓW
STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO**

Cel III: **STAŁA POPRAWA ŚWIADCZENIA USŁUG
SPOŁECZNYCH ORAZ ROZWÓJ EDUKACYJNY
DOSTOSOWANY DO WSPÓŁCZESNYCH RYNKÓW
PRACY**

Cel IV: **SKUTECZNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE GMINĄ**

III. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY RADZIEJÓW Z CELAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZYCH SZCZEBLI

Warunkiem wstępnym ubiegania się o dofinansowanie inwestycji komunalnych przewidzianych do realizacji przez władze polskich gmin z funduszy pomocowych Unii Europejskiej jest posiadanie strategii rozwoju, wieloletnich planów inwestycyjnych i finansowych oraz wieloletnich programów inwestycyjnych (sektorowych lub branżowych), a także zapewnienie zgodności celów jej rozwoju z celami rozwoju zawartymi w dokumentach wyższych szczebli. Zgodność tą prezentuje poniższe zestawienie:

GMINA RADZIEJÓW
Cel I. ROZWÓJ I WSPIERANIE ATRAKCYJNOŚCI ROLNICTWA I GOSPODARKI LOKALNEJ
<u>Narodowy plan rozwoju oraz programy sektorowe (SPO):</u>
Oś: <u>Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw.</u> SPO Wzrost konkurencyjności gospodarki.
Oś: <u>Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.</u> SPO Rozwój zasobów ludzkich.
Oś: <u>Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich.</u> SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich.
Oś: <u>Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.</u> Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR).
<u>Strategia rozwoju woj. kujawsko-pomorskiego:</u>
Sfera działań: <u>Przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy.</u> Cel operacyjny: Wzmocnienie sektora MiŚP w strukturze regionu.
Sfera działań: <u>Edukacja i rozwój zasobów ludzkich.</u> Cel operacyjny: Wzmacnianie pozycji kulturalnej regionu w skali kraju i międzynarodowej.
Sfera działań: <u>Turystyka.</u> Cel operacyjny: Promocja turystyczna.
Sfera działań: <u>Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.</u>

Cel operacyjny: Tworzenie warunków do różnicowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Cel operacyjny: Budowa i rozwój nowoczesnego rynku rolnego.

Strategia rozwoju powiatu radziejowskiego:

III. Cel strategiczny: Dobre rolnictwo i kooperujące z nim nowoczesne przetwórstwo rolne, wytwarzające markowe produkty, pozwalające na uzyskiwanie godziwych dochodów przez rolników i utworzenie nowych miejsc pracy.

1. Cel operacyjny: Wspieranie zmian strukturalnych w rolnictwie poprzez działania na rzecz zalesiania słabych gruntów, rozwijanie gospodarki leśnej i łowieckiej oraz modernizacji infrastruktury rolnictwa (melioracje, nawadnianie).

IV. Cel strategiczny: Rozwinięta infrastruktura, czyste środowisko, bezpieczeństwo i zadbane rejon turystyczne powiatu radziejowskiego atrakcją turystyczną w skali krajowej.

4. Cel operacyjny: Rozbudowa bazy gospodarki turystycznej, w szczególności poprzez powstanie gospodarstw agroturystycznych, inwestycje hotelarskie i gastronomiczne oraz przeprofilowanie istniejących ośrodków wypoczynkowych w kierunku świadczenia komercyjnych usług pobytowych i rekreacyjnych.

7. Cel operacyjny: Wykreowanie na rynku krajowym wyróżnialnego produktu turystycznego powiatu radziejowskiego w oparciu o trzy podstawowe zasoby - czyste jeziora, czyste kujawskie rolnictwo i dziedzictwo historyczne (Płowce, sejmiki w Radziejowie).

GMINA RADZIEJÓW

Cel II. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ORAZ DĄŻENIE DO OSIĄGNIĘCIA EUROPEJSKICH STANDARDÓW STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Narodowy plan rozwoju oraz programy sektorowe (SPO):

Oś: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Strategia rozwoju woj. kujawsko-pomorskiego:

Sfera działań: Środowisko przyrodnicze.

Cel operacyjny: Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.

Cel operacyjny: Ochrona powietrza atmosferycznego i poprawa klimatu akustycznego.

Cel operacyjny: Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i ochrona walorów krajobrazowych.

Sfera działań: Infrastruktura techniczna.

Cel operacyjny: Modernizacja systemów energetycznych.

Cel operacyjny: Rozwój systemów wodno-kanalizacyjnych.

Cel operacyjny: Poprawa gospodarki odpadami.

Strategia rozwoju powiatu radziejowskiego:

IV. Cel strategiczny: Rozwinięta infrastruktura, czyste środowisko, bezpieczeństwo i zadbane rejon turystyczne powiatu radziejowskiego atrakcją turystyczną w skali krajowej.

1. *Cel operacyjny:* Rozbudowanie składników infrastruktury technicznej służącej poprawie warunków życia, ochronie środowiska i rozwojowi przedsiębiorczości w zakresie przetwórstwa rolnego, turystyki i innych dziedzin gospodarczych (m. in. wspólna gazyfikacja terenu powiatu i budowa systemu kanalizacyjnego).
2. *Cel operacyjny:* Ukształtowanie nowego modelu świadomości ekologicznej mieszkańców, pozwalającego na wzmocnienie społecznej i indywidualnej dbałości o czystość środowiska naturalnego.

GMINA RADZIEJÓW

**Cel III. STAŁA POPRAWA ŚWIADCZENIA USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ ROZWÓJ EDUKACYJNY
DOSTOSOWANY DO WSPÓŁCZESNYCH RYNKÓW PRACY**

Narodowy plan rozwoju oraz programy sektorowe (SPO):

Oś: Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.

SPO Rozwój zasobów ludzkich.

Oś: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Strategia rozwoju woj. kujawsko-pomorskiego:

Sfera działań: Środowisko przyrodnicze.

Cel operacyjny: Edukacja ekologiczna.

Sfera działań: Edukacja i rozwój zasobów ludzkich.

Cel operacyjny: Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców regionu.

Cel operacyjny: Poprawa stanu zdrowotności mieszkańców.

Cel operacyjny: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w regionie.

Sfera działań: Infrastruktura techniczna.

Cel operacyjny: Modernizacja i rozwój sieci telekomunikacyjnych.

Strategia rozwoju powiatu radziejowskiego:

II. Cel strategiczny: Poziom kształcenia młodzieży i edukacji dorosłych dostosowany do współczesnego rynku pracy, pozwalający na skuteczne zdobywanie dobrych miejsc pracy na terenie powiatu i poza nim, a także na podejmowanie własnej działalności gospodarczej.

1. *Cel operacyjny:* Skuteczne wzmocnienie i zreformowanie szkół średnich (ogólnych i zawodowych) pozwalające na wyrównanie szans edukacyjnych i zawodowych

młodzieży z terenu powiatu radziejowskiego z szansami młodzieży z wielkich miast.

3. *Cel operacyjny:* Stworzenie szerokich możliwości uzupełniania wykształcenia dla ludzi dorosłych, poprzez szkolenie w nowych zawodach i kształcenie umiejętności podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej.

4. *Cel operacyjny:* Stworzenie systemu reorientacji zawodowej bezrobotnych, pozwalającego na łagodzenie skutków bezrobocia poprzez dostarczanie nowych kwalifikacji poprawiających szanse na rynku pracy.

III. *Cel strategiczny:* Dobre rolnictwo i kooperujące z nim nowoczesne przetwórstwo rolne, wytwarzające markowe produkty, pozwalające na uzyskiwanie godziwych dochodów przez rolników i utworzenie nowych miejsc pracy.

2. *Cel operacyjny:* Zapewnienie rolnikom dostępu do edukacji w zakresie zachowań na rynku i możliwości uzyskania wiarygodnej informacji rynkowej.

IV. *Cel strategiczny:* Rozwinięta infrastruktura, czyste środowisko, bezpieczeństwo i zadbane rejon turystyczne powiatu radziejowskiego atrakcją turystyczną w skali krajowej.

1. *Cel operacyjny:* Rozbudowanie składników infrastruktury technicznej służącej poprawie warunków życia, ochronie środowiska i rozwojowi przedsiębiorczości w zakresie przetwórstwa rolnego, turystyki i innych dziedzin gospodarczych (m. in. wspólna gazyfikacja terenu powiatu i budowa systemu kanalizacyjnego).

2. *Cel operacyjny:* Ukształtowanie nowego modelu świadomości ekologicznej mieszkańców, pozwalającego na wzmocnienie społecznej i indywidualnej dbałości o czystość środowiska naturalnego.

8. *Cel operacyjny:* Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego, publicznego i socjalnego na jak najwyższym poziomie, pozwalającego na uzyskanie stanu zadowolenia i akceptacji mieszkańców i, w adekwatnym zakresie, turystów.

GMINA RADZIEJÓW

Cel IV. **SKUTECZNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE GMINĄ**

Narodowy plan rozwoju oraz programy sektorowe (SPO):

Oś: Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw.

SPO Wzrost konkurencyjności gospodarki.

Oś: Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.

SPO Rozwój zasobów ludzkich.

Oś: Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej.

SPO Transport i gospodarka morska.

Oś: Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich.

SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich.

Oś: Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych

obszarów.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Strategia rozwoju woj. kujawsko-pomorskiego:

Sfera działań: Edukacja i rozwój zasobów ludzkich.

Cel operacyjny: Wzmocnienie pozycji kulturalnej regionu w skali kraju i międzynarodowej.

Sfera działań: Przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy.

Cel operacyjny: Wzmocnienie sektora MiSP w strukturze regionu.

Cel operacyjny: Rozwój współpracy międzynarodowej.

Sfera działań: Turystyka.

Cel operacyjny: Promocja turystyczna.

Sfera działań: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Cel operacyjny: Tworzenie warunków do różnicowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Cel operacyjny: Rozwój i modernizacja gospodarstw rolnych towarowych i zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego.

Cel operacyjny: Budowa i rozwój nowoczesnego rynku rolnego.

Strategia rozwoju powiatu radziejowskiego:

I. Cel strategiczny: Mieszkańcy powiatu zintegrowani wokół działań na rzecz aktywnego rozwiązywania wspólnych problemów swojej społeczności.

4. Cel operacyjny: Zmiana nastawienia społeczności lokalnych - przejście od postaw pesymistycznych i pasywnych do postaw zaangażowanych w działania na rzecz poprawy sytuacji swojej społeczności i swojego osobistego losu.

5. Cel operacyjny: Zbudowanie podstaw lokalnej społeczności obywatelskiej, rozumiejącej wagę aktywności na poziomie wsi, gminy, powiatu i województwa, zintegrowanej w ramach swojej „małej ojczyzny”.

7. Cel operacyjny: Rozwijanie współpracy z partnerami samorządowymi z zagranicy dla przenoszenia pozytywnych przykładów funkcjonowania społeczności lokalnych.

Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy
Strategii Rozwoju Gminy Radziejów
w pełni odpowiadają zapisom:

STRATEGII ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO

oraz zapisom

STRATEGII ROZWOJU POWIATU RADZIEJOWSKIEGO

Badaniom i analizie poddano także zapisy

„NARODOWEGO PLANU ROZWOJU NA LATA 2004 – 2006”.

Stwierdzono, że zapisy głównych osi rozwojowych NPR znajdują swoje odbicie
w zapisach

„STRATEGII ROZWOJU GMINY RADZIEJÓW” DO ROKU 2014.

IV. ANALIZA „SWOT”

Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) identyfikuje oraz ocenia silne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Szanse i zagrożenia odnosi się do czynników zewnętrznych, nad którymi nie ma kontroli.

Silne i słabe strony tkwią w czynnikach wewnętrznych. Analiza tych czynników pozwala zidentyfikować słabe i mocne strony, jej celem jest wykorzystanie mocnych stron i wyeliminowanie słabych.

Szanse i zagrożenia odnosi się do czynników zewnętrznych, nad którymi nie ma kontroli.

Na podstawie wnikliwych analiz oraz po zapoznaniu się z Diagnozą stanu gminy Radziejów jako dokumentem przedstawiającym faktyczne informacje określono:

- **Silne strony** – uwarunkowania, stanowiące mocne strony gminy, elementy przewagi nad innymi, które należy wykorzystać aby osiągnąć zamierzone cele, oraz
- **szanse** – czyli, czynniki, które mogą być traktowane jako pomocne i przy odpowiednich działaniach wykorzystane jako uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy.
- **Słabe strony** – obecnie istniejące problemy i bariery, które należy wyeliminować aby nie utrudniały osiągnięciu misji, a także
- **zagrożenia** – czyli, czynniki zagrażające realizacji misji, których wpływ może osłabić podejmowane działania.

Strategiczny plan rozwoju powinien opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. Analizę SWOT dla gminy Radziejów wykonano w 4 obszarach tematycznych: rolnictwo i gospodarka, infrastruktura i ochrona środowiska, sfera społeczna i edukacja oraz zarządzanie gminą.

Rolnictwo i gospodarka:

SZANSE oraz SILNE STRONY GMINY:

- 1) Wyodrębnienie w planie zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną i usługową.
- 2) Przygotowanie ciekawych terenów inwestycyjnych.
- 3) Segregacja odpadów wtórnych.
- 4) Przechowywanie i przetwórstwo rolno-spożywcze.
- 5) Ulgi dla inwestorów, wspieranie tworzenia miejsc pracy.
- 6) Rozwój turystyki.
- 7) Stworzenie odpowiednich ulg inwestycyjnych oraz wspieranie tworzenia miejsc pracy.
- 8) Pozyskanie nowych technologii.
- 9) Rozwój rzemiosła i drobnego handlu.
- 10) Wdrażanie postępu biologicznego (lepsze wykorzystanie warunków przyrodniczych, wprowadzenie nowych, bardziej wydajnych odmian roślin uprawnych i ras zwierząt gospodarskich).
- 11) Rozwój turystyki.
- 12) Umiejscowienie gminy przy szlakach Piastowskim i Powstania Styczniowego.
- 13) Obiekty o charakterze zabytkowym.
- 14) Rozwój turystyki w gminach przyległych.
- 15) Ratowanie istniejących założeń parkowo-dworskich.
- 16) Zachowanie i ochrona zabytków wpisanych do rejestru zabytków.
- 17) Promowanie gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości.
- 18) Dobra jakość gleb - wysokie klasy gruntów rolnych.
- 19) Złoża mineralne (piaski kwarcowe).
- 20) Dobre uzbrojenie energetyczne.
- 21) Głębokie tradycje rolnicze.
- 22) Duże przywiązanie do ziemi.
- 23) Dobre połączenia komunikacyjne, bliskość głównych szlaków.

ZAGROŻENIA oraz SŁABE STRONY GMINY:

- 1) Brak inicjatyw gospodarczych.
- 2) Utrudnione uzyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań.
- 3) Niskie ceny produktów rolnych.
- 4) Brak inwestorów strategicznych.
- 5) Stagnacja gospodarcza.
- 6) Emigracja za pracą.
- 7) Niska świadomość gospodarcza w zakresie znajomości prawa.
- 8) Zubożenie społeczeństwa.
- 9) Brak przemysłu.
- 10) Duże rozdrobnienie gruntów.
- 11) Zbyt mała ilość inwestycji.
- 12) Brak dogodnych warunków do rozwoju agroturystyki.
- 13) Brak bazy turystycznej i rekreacyjnej.

- 14) Brak terenów inwestycyjnych.
- 15) Brak rodzimego kapitału inwestycyjnego.
- 16) Ograniczone zasoby środków finansowych.
- 17) Brak systemu promocji gospodarczej.
- 18) Starzejące się obiekty użytkowe.
- 19) Przestarzała i nieekologiczna produkcja.

Infrastruktura i ochrona środowiska:

SZANSE oraz SILNE STRONY GMINY:

- 1) Modernizacja dróg.
- 2) Segregacja odpadów wtórnych.
- 3) Dofinansowanie ochrony środowiska.
- 4) Rozwój gospodarstw ekologicznych.
- 5) Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki odpadami.
- 6) Przejście na ogrzewanie ekologiczne.
- 7) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.
- 8) Ratowanie istniejących założeń parkowo-dworskich.
- 9) Realizacja indywidualnych oczyszczalni przyzagrodowych w obszarach o rozproszonej zabudowie mieszkaniowej.
- 10) Czyste środowisko naturalne (brak uciążliwych zakładów przemysłowych).
- 11) Dobre uzbrojenie energetyczne.
- 12) Wysoki poziom zwodociągowania.
- 13) Polepszający się stan dróg gminnych.
- 14) Wysoki poziom edukacji ekologicznej w szkołach.
- 15) Dostępność podstawowych mediów.
- 16) Korzystne warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii.
- 17) Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna.
- 18) Dbłość o wystrój i estetykę posesji.

ZAGROŻENIA oraz SŁABE STRONY GMINY:

- 1) Utrudnione uzyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań.
- 2) Brak segregacji odpadów.
- 3) Brak środków finansowych na ochronę środowiska.
- 4) Zaniedbanie działań dotyczących ochrony środowiska.
- 5) Brudne drogi.
- 6) Odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych.
- 7) Nerozwieszony problem gospodarki odpadami.
- 8) Niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 9) Brak kanalizacji ściekowej.
- 10) Mała ilość oraz zaniedbanie zieleni w gminie.
- 11) Przestarzała i nieekologiczna produkcja.

- 12) Brak ewidencji miejsc gromadzenia ścieków, sposobu ich utylizacji oraz ilości ich wytwarzania.
- 13) Brak oczyszczalni komunalnych w obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej.
- 14) Brak działań ograniczających odprowadzanie ścieków do rowów i do ziemi.
- 15) Niska świadomość społeczności w zakresie ochrony środowiska.

Sfera społeczna i edukacja:

SZANSE oraz SILNE STRONY GMINY:

- 1) Przygotowanie ciekawych terenów inwestycyjnych.
- 2) Przygotowanie i prowadzenie programów zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców.
- 3) Zwiększająca się liczba młodych ludzi podejmujących studia wyższe.
- 4) Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.
- 5) Wzrost zainteresowania tradycją i historią regionu.
- 6) Możliwość przekwalifikowania.
- 7) Stworzenie odpowiednich ulg inwestycyjnych oraz wspieranie tworzenia miejsc pracy.
- 8) Dobrze zorganizowany dowóz dzieci do szkół.
- 9) Wysokie poczucie bezpieczeństwa w społeczeństwie.
- 10) Dobrze zorganizowane zaplecze OSP.
- 11) Wysoki poziom edukacji ekologicznej w szkołach.
- 12) Dbłość o wystrój i estetykę posesji.
- 13) Przywiązanie do posiadanych nieruchomości.
- 14) Optymalna sieć placówek oświatowych.
- 15) Jedność społeczna, solidarność, brak dużych konfliktów społecznych.
- 16) Duże zróżnicowanie szkół ponadgimnazjalnych w gminie i okolicy.
- 17) Miejsca spotkań dla młodzieży.
- 18) Zorganizowana i skuteczna policja.

ZAGROŻENIA oraz SŁABE STRONY GMINY:

- 1) Starzejące się społeczeństwo.
- 2) Ujemny przyrost naturalny.
- 3) Utrudnione uzyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań.
- 4) Brak pracy.
- 5) Brak pewności jutra.
- 6) Malejące nakłady finansowe na oświatę ze strony państwa.
- 7) Utrata dochodów w rodzinach.
- 8) Likwidacja szkół.
- 9) Alkoholizm.
- 10) Ciągły wzrost bezrobocia.
- 11) Słabo rozwinięte zaplecze do uprawiania sportu.
- 12) Brak bazy turystycznej i rekreacyjnej.
- 13) Słabo wykwalifikowana kadra ludności.

Zarządzanie gminą:

SZANSE oraz SILNE STRONY GMINY:

- 1) Promocja gminy w kraju i za granicą.
- 2) Pozyskanie obcego kapitału.
- 3) Współpraca z innymi gminami.
- 4) Atrakcyjne położenie administracyjne względem instytucji powiatowych.
- 5) Bitwa płowiecka – jako ogólnopolska impreza medialna.
- 6) Umieszczenie gminy przy szlakach Piastowskim i Powstania Styczniowego.
- 7) Reklama gminy.
- 8) Stworzenie odpowiednich ulg inwestycyjnych oraz wspieranie tworzenia miejsc pracy.
- 9) Rozwój turystyki w gminach przyległych.
- 10) Społeczeństwo gminy – społeczeństwem informacyjnym.
- 11) Wzrastająca promocja Płowiec poprzez organizowanie corocznie „inscenizacji bitwy płowieckiej”.
- 12) Trwające rozmowy z niemiecką firmą dotyczące energii odnawialnej (siłownie wiatrowe na terenie gminy).

ZAGROŻENIA oraz SŁABE STRONY GMINY:

- 1) Niska świadomość gospodarcza w zakresie znajomości prawa.
- 2) Zubożenie społeczeństwa.
- 3) Brak troski o dobro wspólne.
- 4) Brak większego zainteresowania mieszkańców sprawami gminy.
- 5) Brak zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój gminy.

4.1. Struktura celów głównych i szczegółowych.

4.1.1. Rozwój i wspieranie atrakcyjności rolnictwa i gospodarki lokalnej.

CELE GŁÓWNE	CELE SZCZEGÓŁOWE
A. Zwiększenie poziomu samoorganizacji rolników dla rozwoju zróżnicowanych form produkcji rolnej.	1. Wprowadzenie nowych technologii do produkcji rolnej i hodowli.
	2. Wspieranie powstawania grup producenckich i gospodarstw specjalistycznych.
B. Rozwój przestrzenno-techniczny.	1. Opracowywanie bazy danych na temat terenów inwestycyjnych gminy.
C. Rozwój turystyki.	1. Zagospodarowanie terenów atrakcyjnych historycznie (Płowce, Opatowice).
	2. Rewaloryzacja zabytków.
	3. Inwentaryzacja i rozwój atrakcji turystycznych na terenie gminy.
	4. Turystyczne wykorzystanie i sanacja zabytkowych dworków i parków w gminie.
	5. Utrzymanie historycznych układów zabudowy.
D. Poprawa estetyki wsi.	1. Organizowanie konkursów podnoszących estetykę gospodarstw i ogródków przydomowych.

4.1.2. Rozwój infrastruktury oraz dążenie do osiągnięcia Europejskich Standardów stanu środowiska przyrodniczego.

CELE GŁÓWNE	CELE SZCZEGÓŁOWE
A. Rozwój odnawialnych źródeł energii	1. Zawarcie umów z firmami specjalizującymi się w budowie siłowni wiatrowych.
	2. Budowa siłowni wiatrowych.
B. Poprawa stanu technicznego dróg.	1. Opracowanie inwentaryzacji stanu dróg gminnych.
	2. Remonty i modernizacje dróg gminnych.
C. Wdrażanie „Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2013”.	1. wg „Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2013”.
	2. Wprowadzenie segregacji odpadów wtórnych.
D. Uporządkowanie gospodarki terenami oraz wydzielenie terenów chronionych – zatwierdzenie i wdrożenie „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów”.	1. Wydzielenie i zagospodarowanie terenów chronionych.
	2. Poprawa stanu melioracji.
E. Uporządkowanie nazewnictwa miejscowości w gminie.	
F. Gazyfikacja terenu gminy.	

4.1.3. Stała poprawa świadczenia usług społecznych oraz rozwój edukacyjny dostosowany do współczesnych rynków pracy.

<i>CELE GŁÓWNE</i>	<i>CELE SZCZEGÓŁOWE</i>
A. Kształtowanie aktywnych postaw społecznych mieszkańców i ich dostosowanie do nowych warunków społeczno-gospodarczych.	1. Inicjowanie powstawania organizacji pozarządowych.
	2. Stworzenie młodzieży szansy samorealizacji i spędzania wolnego czasu.
	3. Skuteczna komunikacja władz gminy oraz społeczności lokalnej.
B. Zwiększenie liczby małych i średnich przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy.	
C. Rozwijanie działań w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień.	
D. Rozwój oświaty.	1. Rozwój oświaty dla dorosłych.
	2. Prowadzenie kursów ekologicznych.
	3. Systematyczna edukacja ekologiczna wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych.
	4. Intensywne szkolenia, w tym dotyczące produkcji zdrowej żywności.
	5. Modernizacja i wyposażanie szkół wg potrzeb systemu oświaty.
E. Ciągłe polepszanie kontaktów policja – mieszkańcy.	

4.1.4. Skuteczne i nowoczesne zarządzanie gminą.

<i>CELE GŁÓWNE</i>	<i>CELE SZCZEGÓŁOWE</i>
A. Informatyzacja gminy.	1. Powszechne udostępnienie Internetu mieszkańcom.
	2. Organizacja szkoleń internetowych i rozszerzanie bazy medialnej.
	3. Opracowanie i wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów.
B. Dostosowanie stanowisk pracy w Urzędzie do wdrażania strategii.	1. Przygotowanie i wdrożenie zarządzania gminą według norm ISO.
C. Promocja gminy.	1. Opracowanie koncepcji imprezy promocyjnej o zasięgu ponadregionalnym.
	2. Nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami dla wspólnych działań turystycznych.
	3. Promocja gminy w celu uzyskania inwestorów.
D. Dostosowanie doradztwa rolniczego do standardów europejskich.	1. Zwiększenie ilości kursów i spotkań z rolnikami.
E. Organizacja imprez środowiskowych	

4.2. Terminy realizacji i finansowanie zadań.

Każde z przyjętych w Strategii zadań realizowane będą w okresach kilkuletnich, a większość w całym okresie obowiązywania programu, dlatego nie staraliśmy się przy dzisiejszym stanie finansowym gminy i nie do końca pewnych źródłach finansowania zewnętrznego (m.in. dotacje unijne, inne źródła zewnętrzne) rozpisywać realizacji zadań z podziałem na konkretne lata oraz wielkości środków niezbędnych do ich realizacji.

Wykaz wykorzystanych materiałów

1. *DIAGNOZA STANU GOSPODARKI POWIATU RADZIEJOWSKIEGO*, Toruń 2003.
2. *DZIEJE RADZIEJOWA KUJAWSKIEGO*, praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Danielewicza, Bydgoszcz 1982.
3. *INFORMACJA O STANIE ŚRODOWISKA POWIATU RADZIEJOWSKIEGO*, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Włocławek 2004.
4. *NARODOWY PLAN ROZWOJU 2004-2006*, Warszawa 2003.
5. *NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ, POWSZECHNY SPIS ROLNY, GMINA WIEJSKA RADZIEJÓW*, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2003.
6. *PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA POWIATU RADZIEJOWSKIEGO*, Radziejów 2004.
7. *PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY RADZIEJÓW NA LATA 2004 – 2013*, Instytut Gospodarki Regionalnej i Lokalnej Wyższej Pomorskiej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Bydgoszczy, Radziejów/Bydgoszcz 2004.
8. *PROGRAM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU RADZIEJOWSKIEGO 2001 – 2006*, Starostwo Powiatowe w Radziejowie, Radziejów 2001.
9. *PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO*, Toruń 2003.
10. *POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI DLA POWIATU RADZIEJOWSKIEGO NA LATA 2004 – 2013*, Instytut Gospodarki Regionalnej i Lokalnej Wyższej Pomorskiej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Bydgoszczy, Radziejów/Bydgoszcz 2004.
11. P-FRON – Raporty miesięczne.
12. *RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIEGO W 1999 R.*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Bydgoszcz 2000.
13. *STRATEGIA ROZWOJU MIASTA RADZIEJÓW NA LATA 2005-2014*, Radziejów 2004.
14. *STRATEGIA ROZWOJU POWIATU RADZIEJOWSKIEGO 2001 – 2015*, Radziejów 2001.
15. *STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO*, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego, Toruń 2000.

Materiały uzyskane z:

- Starostwa Powiatowego w Radziejowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie,
- Samorządowej Administracji Placówek Oświatowych w Radziejowie,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie,
- Powiatowej Komendy Policji w Radziejowie,
- Głównego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, o/Włocławek,
- Telekomunikacji Polskiej o/Olsztyn,
- Zakładu Energetycznego w Toruniu, Rejon Radziejów,
- EMPEGIEK Radziejów.